ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 2,716 — Ք. ԹՈՒԻՆ. 1905, ՕԳՈՍՏՈՍ 16 — 29 — 27 ՃԷՄԱԶԻ ԻԼ ԱԽ', 1323 — 16 ԱՂՈՍԹՈՍ 1321 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

بوزانتيون
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته، صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
بوزانت کچیان
مطبعه و اداره خانه سی باب عالی جاده سنده ۲۳ - ۲۵ نومرولو
دائره مخصوصه ده در

Բիւզանդիոն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ԿԱՆԱՆՑԲԱԺԻՆ

ՎԱՅԿԵՐՆԵՐ

ԾՈՎՈՒ ԼՈՂԱՆՔԸ

Առաւօտ է. ծովափը, թոյլ և անփոյթ արդուզարդերու ցուցահանդէսը կ'պարզէ. Բրինքիբոյի բոլոր գաւառակներէն, Թրիզոյի բարձունքէն, ու Նիզամի չքեղ ճամբէն, Բլազանայէն ու Մաղէններէն, կղզիին կեդրոնէն ու եզերքներէն կիներու ամբոխը խառնուած մանկիկներու եռանդին, նորահաս աղջիկներու խումբեր դեռատի կիներու բազմութեան, կ'դիմեն դէպի ծովու բաղնիքները, որ իրենց խլխլած ու ծռած երեւոյթին ներքեւ կանացի զբօսանքներուն ամէնէն եռանդունը, ամէնէն սիրուածն և զուարթը կ'պահեն։

Եւ ա՛լ բաղնիքէն ներս ի՛նչպէս նկարել խոյսանքը, պաղի սոսկումը, ծովին վախը, ծիծաղը, ալիքներու չփչփումը, մանկիկներու լացը, դեռատի աղջիկներու քրքիջը, աղօթ պոռչտուքը, որ իրարու խառնուած՝ դուրսէն անցնողին պատրանքը կուտան վայրի մը, ուր վայելքի ու չարչարանքի վայրկեաններ կ'յաջորդեն իրարու. և այդ հետաքրքրութիւնն ըլլայ գուցէ պատճառ որ մանաւանդ կիրակի օրերը սպիտակ ու կապոյտ նաւակներու տողանցութիւն մը հեռաւոր կամ մերձաւոր պտոյտներ կ'ընէ բաղնիքին չուրջ։ Կիներու բաղնիքը, տաք ջրի լողանքն ըլլայ այն կամ պաղ ջուրի, մինակ վայրն է որուն վրայ չէ կրնար գաղտփար կազմել այրերը, որովհետեւ միակ վայրն է այն ուրկէ ներս չեն կրնար մտնել, մանաւանդ կիներու ծովու բաղնիքը, ամէնէն սիրունը, ուրկէ ներս գոյացած զանազան ձայներու երաժշտութիւնը հակառակ իր անյաջող թրթռումներուն, հաճելի պատրանքութիւն մը կ'ձգէ, ու մարդ կ'փորձուի խնդալու, գրեթէ առանց պատճառի. պատրանքութիւններ են ասոնք որ անակնկալութիւն չունին, ծովու մէջ ստացուած բարեկամութիւններ, որք ցամաքին վրայ չեն շարունակուիր, ծովու մէջ իսկական ու բնական դէմքի գոյներ, որք չեն կ'ստորերին երբ ցամաքին վրայ տեսնուելին երեկոյին. հոն ինչ որ կ'երեւայ պատրանքի երեւոյթին ներքեւ, անցնող ու խաբող բան մը ունի իրեն մէջ, ինչպէս ծովուն ալիքներն որ իրարու կ'յաջորդեն, թէեւ իրարու նմանին, նոյն ձեւ և գոյնն ունենան, բայց երբեք չեն նմանիր առաջուան կոհակներուն։

Բրինքիբոյի բաղնիքներուն մէջ, միակ հրապոյր մը կայ որ կ'պակսի, և զգալի ցաւ կ'պատճառէ ու կ'վիրաւորէ կանացի փառասիրութիւնը. մինչ Մօդայի բաղնիքը միակ հասարակաց վայր մ'ունի հագուստները հանելու և հագուելու, հոս մասնաւոր խցիկներ կան, ուր կիները չեն կրնար ցուցադրել իրենց ներքին հագուստներու ճոխութիւնը, ժանեակներն ու ժապաւէնները, գեղեցիկ ու նուրբ ներքնազգեստներն և գուլպաները. հոս ամէնոյն ինչ պէտք է պահուի նեղ ու փոքր խցիկներու սահմանափակ պատսպարաններուն տակ, ուր միտքդ, երեւակայութիւնդ ու սիրտդ կ'շախշախուին ընդարձակ ծովուն, լայն հորիզոնին լողանքէն վերջ։ Բայց ծովուն մէջ ի՛նչ զուարթութիւն է այն լողացողներու կամ հոմբակներու, բայց ի՛նչ քաջագործութիւն է(?) երբ յառաւէն կ'լողան ու վերէն կ'ցատկեն, ի՛նչ անզուգական մեծագործութիւն(?) է այն, երբ ծովուն բացերը կ'հեռանան, և կ'վերադառնան անմկուն, պաղէն զօվացած ու յոգնութենէն կարմրած. մէկն իր կարմիր հօլանի հագուստով կ'ջանայ լուսադոյն եւ բենալ իր սեռակիցներուն, ուրիշ մը դեղին ծովազգեստով, կապոյտներ, վարդագոյն և սպիտակ ծովազգեստներ, նաւազի օձիքներով ու բաց կուրծքով. Մօվին ասեղնագործութիւններէն բացիկ ոտքերով, այն ասարժան համարձակ իշխողներ կան, և այն ասարժան պաղէն չսոսկացողներ որ իբրեւ թէ իրենց տան պարտէզի սանդուխներուն ոտքերուն ներքեւ, ու այդչափ սիրուն քրքիջներու մէջ, կղզիի աւանդական անասունին, աւանակին նըմանցուած ձայնն է որ կ'լսուի. օրըլուն, գեղեցիկ, սեւահեր ու կարմիր այտերով աղջիկ մ է որ այդ ձայնը կ'հանէ, իր վրան կրկնուած պզտիկ տղեկ մը՝ որ «հօբլէ» կ'պոռայ անընդհատ, և այդպէս կ'երթան ջրերուն մէջէն, և ճլամբ..., ջրի ճողբիւն մը. յանկարծ, նորատի կին մ'է, արշալոյսին չափ գեղեցիկ, մարգրիտներու պէս սպիտակ ակռաներու շարքով մը՝ որ բաղնիքի վանդակներուն վրայէն կը ցատկէ. պոռալու ձայն մը ծովուն մէջէն այդ ցատկելէն յառաջ եկած ջրի ցայտում. Ոտքը, պլրասէր քանի մը կիներու մազերը թրջած են, որք մասնաւոր խնամքով մըտած են ծով, իրենց մազի յարդարումը չաւրելու համար, և ցայտումը մինչեւ վերի նստողներուն հասած է, ու անախորժ տպաւորութեամբ մը կ'որբեն ջրին հետքերը, թէեւ մեծ հաճոյք զգացած ըլլան վերէն ցատկողին քաջասրտութիւնը դիտելով։ Ուրիշ մը դդումներ ունի անութեներուն ներքեւ, ու անվախ լողալ գիտցողի մը քաջասրտութեամբ չըջանը կ'ընէ բաղնիքին, ուրիշ մը կ'խօսի, կը շողակրատէ նախորդ իրիկուան սիրային դէպքի մը վրայ, որ մեծ աղմուկ հանած է կղզւոյն մէջ, մանկիկ մը կ'ճչցնեն այս անգամ սանդուխներէն, տղան կուլայ, մայրը վերէն կ'պոռայ, կ'դողայ որ որդւոյն ոտքերը դուրսը կ'մնան ու կ'մրսի, վարէն՝ տղան ջուրը մտցնող կինը մանկական խօսքեր կ'արտասանէ միօրինակ, ուրիշ մը յոգնած լողալէն, կ'ելլէ գրեթէ ակամայ քայլերով, աղջիկ մը նոր փորձեր կ'ընէ լողալու, մէկ ոտքով գետինը կ'չփէ, ու միւս ոտքով ջրին մէջ տատանումներ կ'ընէ, տարեց կին մը որ լողալ չի գիտեր, և սորվելու ալ փափաքը չունի, նախանձոտ ակնարկ մը կ'նետէ լողացողներուն վրայ, ու երկու ձեռքերով ջրին մէջէն չոգենաւի փրփուրներ կ'չինէ չարունակ, և տղաքը «չոգենա՛ւը, չոգենա՛ւը» կ'պոռան անդիէն. ծովուն բացէն անուշ երգի մը ձայնը կ'բարձրանայ, ծովէն թրջուած, թարմ ձայն մը որ աղի ու խոնաւութեան համբոյրներ կ'բերէ մեր ականջներուն, չորս հատ դեռատի աղջիկներ են, որ ծովուն մէջ, կռնակի վրայ պառկած, իբրեւ թէ իրենց անկողինն ըլլար այդ ընդարձակ հեղուկը, անփոյթ ու անվախ կ'երգեն լիաթոք. Դեռ անթիւ ու անհատնում դիպեր կան ծով մտնող կիներու. ամէնէն սիրունն է երբ ալիքոտ է ծովը և չի թողուր որ հանդարտ մնան կիներն հոն. ամէնէն քէբերը, ամէն տարիքները, կ'ցատկեն ու կ'ստոտսեն ջրերուն հետ, երբ ալիքները կուգան բաղնիքին տախտակամածին զարնուելու. և ալիքը կուգայ կ'անցնի, ոմանք կրնան հաստատուն ու բարձր պահել գլուխնին, իսկ միւսներուն գլխուն վրայէն կ'անցնի ալիքը, մարմինը կիներ, որք ժամերով կ'մնան ծովուն մէջ, ու անդադար կ'շարժին, որպէսզի նիհարնան, անդին նիհար կիներ չափուած շարժումներ կ'ընեն, և չուտ մը կ'ելլեն ծովէն, որպէսզի գիրնան, և տակաւին երկար տեսութիւն մը ծովուն մէջ, գիրութեան և նիհարութեան, զոր արդարեւ կ'արժէ բժշկական քննիկի մը խորագիրն ընել. Մէկուն յանձնարարած է բժիշկն երկար մնալ, գոհ է անիկա, և քիչ մը չարաչար կ'գործածէ այդ հրամանը. ուրիշի մը ըսուած է հինգ վայրկեանէն աւելի չմնալ հոն, բայց սակայն իրեն տրուած հրամանին եռապատիկը կ'մնայ. Ծովուն ջրերը, հակառակ իրենց պաղ երեւոյթին, թաքչուն հրապոյրներ, ջերմիկ խոստումներ, անուշ երազանքներ կ'ուտեն իրենց մէջ մտնող կնոջ, ու ծովուն մէջ այդ երազանքին վայելումը նոյնքան հեշտին է թէքբեւ. որքան քաղցր է ու անուշ՝ հեռուէն մեր տածած սէրն անոր համար, և վերէն տաքեց կին մը կ'պոռայ. Մայրերը կ'հրամայեն իրենց աղջիկներուն որ ելնեն. «վայրկեան մ'ալ» կ'աղաչէ վարէն աղջիկը, ու այդ վայրկեանները չեն լմննար. Բաղնեպան կինը կ'պոռայ, կ'հրամայէ, կը բարկանայ, որպէս զի ա՛լ մտնողներն ելնեն ու տեղ տան նորերուն. Անհնարին է զանոնք բաժնել ջրերէն, վարդագոյն շրթունքները կ'դեղնին, կ'կանաչնան, կարմիր գոյները կ'փախչին դէմքին վրայէն, ուրիշներ պաղէն կ'կարմրին, մազերը կ'թրջին, ակռաները իրարու կ'զարնուին, ծովէն դուրս մնացած ուսեր մատաղ աղջիկներու՝ կ'դողան ձմեռուան պատրանքը տալով քեզի, բայց նորէն դուրս չեն ելներ, նորէն մէջն են ծովուն, պաղ, բայց մեծ ու պատուական ծովուն հիասքանչ ու մեծափառ ծովուն։

Վերէն քանի մը կիներ հետաքրքիր աչքերով կ'դիտեն ծովի մէջ լողացողներու կուրծքերը, սպիտակ ու գիրուկ մարմինը, ճերմակ դաստակներն և կաթի գոյն ուսերը, որք արծաթի պէս կ'փայլին ծովին ջրերուն մէջ. Խաչոր կնոջ ձայն մը կը բարձրանայ ծովուն մէջէն, ոտքը գերանի մը զարկած է ու կ'ցաւի. կան որ կ'խնդան, ուրիշներ կ'մեղքնան և մաս մ'ալ այնչափ անտարբեր է որ իբր թէ բան մը եղած չէ։

Բաղնեկցիկ կին մը որ ծով չի մտներ, այլ միայն մտնողները դիտելու համար կուգայ ամէն օր, և սակայն ո՛րչափ լսեցի գրեթէ ամէն անգամ, չմտնելուն պատճառները, բժշկին արգելքները, և դեռ ինծի հետ, բոլոր բաղնիքին կիներն ամէնքն ալ զատ զատ. այդ բարեվիճակ տիկինը հաճոյք կ'զգայ ամէն օր հինգ ղրուշնոց մը կամ այդ գինն արժող զարդեղէն մը ձգել ծովուն մէջ, և դեռատի աղջիկներ, կիներ, աղջիկներ փորձ կ'ընեն այս դրամը կամ իրը ծովէն հանելու. յաջողածինը պիտի ըլլայ այն, ու ա՛լ քառորդներ կ'տեւէ այդ արարողութիւնը, ու մարդ կ'զարմանայ թէ աշխարհի վրայ ո՛րչափ անզբաղ, անհոգ ու անգործ արարածներ կան որ զբօսնելու միջոցներ կը հնարեն, թերեւս ուրիշներու տանջանք առթելու հոգն իսկ չունենալով։

Եւ այսպէս, լողանքի ժամը կ'տեւէ մինչեւ կէս օր, երեկոյին սկսելու համար նորէն. Սա պզտիկ ծովի պատառին համար հոգի կուտանք, և անդին աւելի հեռաւոր անդունդներու համար կ'երազենք, մինչդեռ քանիներո՜ւ կեանքը խլած է այդ անրջանքներով լեցուն անդունդը, և սակայն կ'սիրենք նորէն, որովհետեւ մարդուն հոգին բնականէն կապուած է Մեծին ու Վսեմին, հոգ չէ թէ բաւական բարի ու անձնուէր չըլլայ այն։

Գ. ԶԱՐՈՒՀԻ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Մեծայարգ Խմբագրապետ Տէր,

Ձեր Հայաթերթին անցեալ շաբաթ օրուան Յուլիս 30ի թուոյն մէջ յարգելին Հօրայ ([illegible]) «Անկոչ կարծիքներ» վերնագրով իր իմաստալից յօդուածին մէջ իրաւամբ կը դատապարտէր դպրապետներէն մէկ քանին, որ կ'յանդգնին կրճատել Հոգեգալստեան, Վարդավառի և Վերափոխման ճաշու շարականներու առաջին տուներն եւ այս կերպով կ'զրկեն հաւատացեալ ժողովուրդը այդ ներդաշնակ ու ախորժալուր երգերէն։

Արդ թէպէտ ես դպրապետ չեմ, սակայն այս մասին ունեցած տեղեկութիւնս կ'ուզեմ հրապարակաւ յայտնել, յարգելւոյն Հօրայի (որու հետ ժամանակաւ ողբացեալ ու այրեցալէր ճեմարանի մէջ դասակից ըլլալու պատիւն ունեցած եմ) այս առթիւ զգացած զայրոյթը մեղմացնելու եւ անոր մտատանջութիւնը փարատելու համար. այո՛, ասանոր կ'յայտնեմ թէ որքան որ վերոյիշեալ հանդիսաւոր տօները աւուր պատշաճի մասնաւոր «մեղեդի»ներ ունին բայց եւ այնպէս բոլոր հին դպրապետներ որոշած են այդ երեք տօնական աւուրց ճաշու շարականաց առաջին տուները աւելի քաղցր ու հոգեցունց եղանակներով մեղեդիի վերածել եւ վարագոյրը քակուելէն վերջը երգել զանոնք. որով ոչ միայն յապաւած չեն ըլլար նոյն հոգեզմայլ երգերը, այլ և տարբեր եղանակներով ամբողջութեամբ ըմբոշխնել կուտան ջերմեռանդ հաւատացելոց. Թէեւ տօնացոյցը չըներ այսպիսի ակնարկութիւն մը, բայց ինչպէս որ ըսի քաջ երաժիշտներ ի վաղուց անտի ընդունած են այսպիսի հնաւանդ սովորութիւն մը եւ ըստ այնմ կ'վարուին մեծաւ մասամբ. ահա այս է պատճառը որ այդ տօնական օրերուն ճաշու շարականաց առաջին տուները կ'կրճատուին, որովհետեւ արդէն անգամ մը երգուած են մեղեդիի ատեն։

Ուստի եթէ մեծայարգն Հօրայ յառաջիկայ Ս. Վերափոխման տօնին լաւ ուշադրութիւն ընէ այս փոփոխութեանց և նոյն օրուան մեղեդին ալ ուշի ուշով մտիկ ընէ, այս բոլոր բաժիններս ստուգած և քաջ համոզում գոյացուցած ըլլալու է։ Ահա խնդիրն այսքան պարզուելէ վերջը, կ'մնայ հասկնալ թէ արդեօք օրինաւոր բան մ'է այս ընթացքն և թէ ի՛նչ հարկ կայ ճաշու շարականը մեղեդիի տեղ երգել կամ ճաշու շարականէն մեղեդիի մաս մը հանել, քանի որ արդէն այդ հանդիսաւոր օրերն ունին իրենց յատուկ մեղեդին, անոր ալ համոզիչ պատասխանը պատուարժան դպրապետաց կ'թողում։ Աւելորդ չեմ համարիր, Տէր Խմբագրապետ, նոյն տօներու երեք ճաշու շարականաց պատճէնները ներփակել ձեզ ղրկել ի հրատարակութիւն, որպէս զի բարեպաշտ ժողովուրդն ալ գաղափար մ'ունենայ այն գեղահիւս երգերուն վրայ, զոր յօրինած է մեծ Քերթողահայրը։

Ուսուցիչ ԳՐԻԳՈՐ Կ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ
Սկիւտար.

1. Հոգեգալստեան Ճաշու շարական.

Ա. Տուն.— Որ ի հարաչարժ ի յաղբերէն յառաջ բղխեալ անհասանաբար ի յորդւոյ տիրապէս սուրբ հոգին. այսօր ի յերկնից սաստիկ հեղեալ ի դասս առաքելոցն լցուցիչ բոլորից, զնա օրհնեսցուք երկրպագելով։

Վարդավառի Ճաշու շարական.

Ա. Տուն.— Ուրախացիր պսակ կուսից տիրամայր. այսօր որդին քո զհայրենին փայլեաց զփառս. Նըմա յաւէժ յանձն արա զանձինս մեր։

Վերափոխման Ճաշու շարական.

Ա. Տուն.— Անթառամ ծաղիկ, անդաստանն չառուլի վերաբուսեալ յարմատոյն Յեսսեայ. զքեզ Եսայիաս կանխաւ վերագուշակեաց. եօթնարփին շնորհաց հոգւոյն ընդունարան դու. Աստուածածին և կոյս, զքեզ մեծացուցանեմք։

ԳԱՒԱՌԻ ԿԵԱՆՔԸ

ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ.— ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.— ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՅ.— ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Մարտի սկիզբն էր, որ եկեղեցւոյ վերաշինութեան Կայսերական արտօնագիր հրամանն հաղորդուեցաւ ժողովրդին՝ յատենի Ս. եկեղեցւոյ՝ հասարակութեան օրհնութիւններուն մէջտեղ. Յաջորդ օրն իսկ՝ Մարտ 7՝ ձեռնարկուեցաւ վերաշինութեան նախնական գործողութեանց. Ժողովուրդը սրտագին վերաբերուեցաւ այս նուիրական գործին եւ քանի մը եօթնեակի մէջ չատ գեղեցիկ արդիւնք մ'ունեցաւ. Բայց որովհետեւ ամէն ինչ ձրիապէս եւ առանց դրամի կարելի չէր ի գլուխ հանել, որովհետեւ անհրաժեշտ պէտք կար դրամի՝ աղիւս կտրելու, քար կոփելու, շինուածանիւթեր պատրաստելու, վարպետներ վարձելու, գործաւորներ աշխատցնելու և այլ բազմօրինակ գործոց անմիջական արդիւնաբերութեանց համար, եւ որովհետեւ քահանայ եւ Թաղ. Խորհուրդ իրենց տեսակ տեսակ չարաչահութիւններով վարկաբեկ եղած էին և ժողովուրդն անոնց դրամ չէր վստահեր, հարկ տեսնուեցաւ Յանձնաժողովոյ մը կազմութեան. Յանձնաժողովոյ մը, որուն անդամները կուսակցական վէճերէ հեռի ըլլային եւ միանգամայն վստահելի, ուղղամիտ ու գործունեայ՝ իրենց պարկեշտութեամբ. Տ. Ղեւոնդ եւ Թաղ. Խորհուրդ 12 ազգայնոց հրաւէր ղրկած էին, սակայն հինգ անձինք միայն ընդունած էին անդամակցիլ Յանձնաժողովոյ, որ յօրէ անտի իր պաշտօնավարութեան, թէեւ Տ. Ղեւոնդի եւ Թաղ. Խորհրդոյ հետ ունեցաւ ի՛նչ ի՛նչ խնդիրներ՝ սակայն իր հաստատամտութեամբը գիտցաւ յաջողեցնել իր յանձն առած դժուարին գործին մէջ՝ ժողովրդեան սէրը վառ պահելով հանդէպ Ս. եկեղեցւոյ վերաշինութեան քաղցր խնդրին, միշտ գիտնալով ժողովրդեան համակրանքը վայելել եւ բարձր պահել Ս. եկեղեցւոյ խանդն ու Ս. հաւատքի կայծը։

Հիմա, Ս. Եկեղեցւոյ վերաշինութեան գործն հասած է գրեթէ իր վախճանին. Ժողովուրդը նիւթապէս թէ բարոյապէս ցարդ չխնայեց իր աջակցութիւնը։ Կանայք մանաւանդ իրենց աւանդական բարեպաշտութեան գերընտիր ապացոյցներն ի հանդէս բերին։ Ամէն տեսակ ոսկեզարդեր, զարդի, բաւլիլ, մահմուտիէ, մինչեւ իսկ գրիմիցներ քակեցին, հանեցին ու յանձնեցին սիրայօժար եկեղեցւոյ շինութեանն որ առաջ ի գլուխ հանելու համար։ Տեսնել պէտք էր թէ ի՛նչպէս փափուկ կիներ, համեստագնակ հարսեր ու նազելի աղջիկներ իրենց չալակներով հող կրեցին օրերով. թէ ի՛նչպէս պառաւներ ու կորովի անաչէն նուննուկներ հող մաղեցին շաբաթներով. թէ ի՛նչպէս պատանիներ քար կրեցին սայլերով՝ եզներու պէս լծուելով սայլերուն՝ ուրախ, ժպտաշուրթն, ծիծաղադէմ ու խնդալից եւ վերջապէս թէ ի՛նչպէս պզտիկ, եօթնամեայ մանուկներ իրենց գոգերով խիճեր, աւազ ու հող կըրեցին ամիսներով ու ջուր բերին, զովացուցին արեւակէզ սիրտերը ժիր մշակներուն։

Այս ամէնը ըրին ամէնքը, առ հասարակ մտադիւր յօժարութեամբ, խնդալից սիրով. հաւատքի անշէջ հուրքով սըրսող ու խանդավառ վարպետներն ալ իրենց ձեռքէն եկածը չխնայեցին ժամերով հեռու տեղեր երթալով, խորշոմներուն, կամարներուն համար պէտք եղած սրբատաշ քարեր կոփելով, ձրիապէս աշխատելով ամբողջ շաբաթներ՝ արեւին թէ անձրեւին, հովին թէ բուք փչոնին ներքեւ ծիծաղկոտ, խնդումերես ու հաւատալից։

Ի՜նչ՞ւ թէ այսքան ոգեւորիչ աշխատութեանց օրինակելի խոյանքը չնահմանցնէին Տ. Ղեւոնդի եւ Թաղ. Խորհրդոյ միակ վերջամնաց մէկ անդամին՝ Թաշճեան Կարապետին՝ անվերջանալի տարկութիւնները։

Դժբախտաբար Ս. եկեղեցւոյ օծումը կամ նաւակատիքը չկատարուած՝ թատերական ներկայացումներ կատարել տուին հոն Տ. Ղեւոնդ և Թաղ. Խորհուրդ՝ ինչ որ քիչ գայթակղութիւն չպատճառեց համայնքին։ Բայց ասոնք ոչինչ բաներ են մեր շնորհօնակ քահանային և Թաղ. Խորհրդոյ համար՝ որք իբր արդարացնելու իրենց ամէն անհաճոյ արարքներուն, կ'առարկեն թէ ոչ ոք իրաւունք ունի միջամտելու իրենց գործերուն և թէ իրենք են միակ պատասխանատուն, եւն։ Իսկ ամէն չափ ու սահման անցաւ Վարդավառի Կիրակի առաւօտ՝ Ս. Պատարագի պահուն Կարապետ Թաշճեանի յարուցած աղմուկը, որ քիչ մնաց գայթակղութեան պատճառ պիտի ըլլար՝ եթէ երկարէր։ Ս. Աթոռոյ անունով ամէն տարուան գանձանակ կը շրջագայէր Աթոռակալի կամ անոր ներկայացուցիչը։ Կարապետ Թաշճեան՝ գանձանակը բանել ու գետինը զարնելը մէկ կ'ընէ՝ մէջի դրամներն ալ ծիրուցան գետինը ցանցնելով։ Բայց անցողակի՝ այս ամէնը։ Ս. եկեղեցւոյ շինութիւնը՝ ինչպէս ըսինք՝ այժմ հասած է գրեթէ իր վախճանին, ամէն ինչ կատարուեցաւ ժողովրդային նուիրատուութիւններով։ Մնացած է միայն երեք խորաններու շինութիւնը՝ որոնց քարերն արդէն պատրաստ են և կոփուած, յարդարման և ճարտարապետութեան բոլոր գործն յանձնառու եղած են կատարել տեղացի Հայ վարպետներն՝ իրենց ձմրան պարապոյ ժամերուն մէջ։ Իբր գնահատութիւն այս ժիր գործաւորներու ամէնէն անխոնջ ու անձնուէր վարպետին՝ Սիմոնեան վարպետ Ներսէսին՝ որ իբր չորս ու կէս ամիսներէ հետէ ամէնէն դժուարին աշխատութիւններն յանձնառու եղած է կատարել և կատարած է անձնուիրաբար ու ձրիաբար, մինչեւ իսկ իր քսակէն նուիրատուութիւններ ընելով. այո՛ այս բարի վարպետին այնքան զոհաբերութեանց ի վարձ՝ յանձնաժողովը Ս. Տաճարին մեծ դրան կամարին վրայ խոշոր տառերով արձանագրել

ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (7)

ԼՈՒԻ ԺԱՔՕԼԻՕ

ԿՈՐՍՈՒԱԾ՝ ՈՎԿԻԱՆՈՍԻՆ ՎՐԱՅ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ՔՈՒԱՆԿԸ

Գ.

Ամէն իրիկուն այս երկու անձերն երկար խորհրդակցութիւններ կ'ունենային, որոնք անշուշտ իրենց հետեւելիք վարմունքին եղանակները վերջնականապէս որոշելու պաշտօն ունէին։

Չինացիներու փախուստէն մէկ քանի օր առաջ այս հաւաքոյթներէն մէկ քանիին երրորդ անձ մըն ալ մասնակից եղաւ, այս երրորդ անձը, որ ինքզինքը յայտնի չընելու համար ամենամեծ զգուշութիւններ ձեռք կ'առնէր ուրիշ մէկը չէր թէ ոչ Բարէզցի Լանժալէն, մականուանեալն Ազօռ Սէյթ, զոր Մ. տը Սէն—Ֆիւրսի յաջողեր էր չահելու ընդհանուր դատախազին գործին համար, և ասոր համար անոր աչքին փայլեցուցեր էր ոչ միայն ապագայ արձակման մը հեռապատկերը, այլ նաեւ Նումէա հաստատուելու կարելիութիւնը, բոլոր անհրաժեշտ պէտքերով, արջառ, ձի, հողագործական գործիքներ, որոնցմով պիտի կրնար երջանիկ ու խաղաղ կեանք մ'անցնել աշխատելով։ Երկրատէր ու հողագործ դառնալ ու հաւելէններ մեծցնել, ասիկա երազն էր Լանժալէի. այսպէս Մ. Բրէվօ—Լըմէռի, որ ինքը անձամբ այս կերպ բանակցութիւն մը կատարել չէր ուզած, փոխանորդը մեծ դժուարութիւն մը չէր կրած Բարէզցիին խղճմտութիւններուն յաղթելու։ Յետոյ՝ չէ՞ որ ասով իր կառավարութեան անհուն ծառայութիւն մը կ'մատուցանէր։ Եւ երբ երկրին չահը կ'պահանջէ բան մը, ա՛լ կարծեմ թէ ճըշմարիտ քաղաքացիին համար անպատուութեան տեղի չի մնար։ Զգեցէք որ այն ատեն միայն դրական յանցանք կայ, երբ ուրիշ մէկու ամենայն վստահութեամբ քեզի հաղորդած գաղտնիքը ուրիշին լուր կուտաս. արդ՝ նոյն բանը չէ երբ քու հսկողութեանդ յանձնուած բանտարկեալի մը սարքած ծուղակները կ'իմացնես։ Այսպէս էր Լանժալէի պարագան ալ. Ինք դրուած էր Ժանկի քով, որպէսզի արգիլէ անոր փախուստը և իր ընկերներուն հետ հաղորդակցիլը ու թէեւ Ժանկ չատ լաւ վարուեր էր միշտ իր հետ, բայց երբեք ամենափոքր խոստովանութիւն մը չէր ըրած իրեն...։ Ուրեմն ամենափափուկ պատուախնդրութեան տեսակէտով ալ, Բարէզցին ոչինչ կ'պարտէր Ժանկի։ Այլ ընդհակառակն, զինուելով հրամայուած ծառայութեան մը մէջ, իր պարտականութիւնն էր հնազանդիլ իր մեծերէն ընդունած պատուէրին։ Այս ճարտարօրէն յառաջ բերուած փաստերը, ինչպէս ըսինք, յաղթեր էին Լանժալէի վերջին վարանումներուն ալ։

Դատաստանական գործերու պետէն իսկ ընդունած նոր հրամանները ոչ երկայն ու ոչ ալ դժուարաւ կատարելիք բաներ էին. «բան մը չընել, բան մը չըսել։ բանի մը արգելք չըլլալ, ամէն բան դիտել, միշտ հաղորդակցութեան մէջ մնալ Մ. տը Սէն—Ֆիւրսիի հետ, որուն պէտք էր հնազանդիլ յառաջիկային, և միշտ անոր գիտցնել իր գտնուած տե՛ղը ուր ալ որ ըլլար, որովհետեւ իր չուքին պէս պէտք էր միշտ հետեւէր Ժանկի, և նոյնիսկ միասին երթար՝ փախուստի պարագային...։ Իսկ ամէն բանէ առաջ, պէտք էր միւս երեք Չինացիներու պահապան նաւաստիներուն հետ ձուկի նման համր մնալ։»

Իբրեւ վաւերական պատմողան, պէտք ենք սա ալ ըսել թէ Մ. տը Սէն—Ֆիւրսի անգամ մը Լանժալէի նման Բօրնիքը և իր երկու ընկերներն ալ հարցուփորձելով, կռուփի հարուածներու սպառնալիքներ միայն ընդունեցաւ անոնցմէ որոնք աւելցուցին նաև թէ իր գործը պիտի չակեն եթէ անմիջապէս կարկինները չի բանայ, իսկ Բօրնիք նոյն իսկ պնդեր էր թէ անգամ մըն ալ երբ տեսնէ իրեն զգաստութեանն չուրջ յածիլը, սատկեցնելը պիտի զինքը։ Բարեբախտաբար Մ. տը Սէն—Ֆիւրսի, իր բուն անունով Կրօլար, սակէ յետոյ մենք ալ զինք այս անունով պիտի կոչենք, ոչ Լանժալէի, ոչ ալ Բօրնիքի և ընկերներուն բան մը յայտնի ըրած էր՝ Մ. Բրէվօ—Լըմէռի գաղտնիքներէն։

Երեք օր յետոյ, տեղի կ'ունենար փախուստը, ի մեծ ուրախութիւն բոլոր անոնց որ այս արկածին ի նպաստ գրաւ դրեր էին։

Անմխիթար էր Վէծիլանդի հրամանատարը։ Բոլոր կորսնցուցած դրամական բոլոր գումարէն, զոր ազնիւ Մօրիսօ կ'գրպանէր, կ'կարծէր նաեւ թէ իր նաւին համբաւը այս կերպով խոշոր հարուած մը կրեր էր որու տակէն երբեք չպիտի կրնար ելլել։

«Գիտեմ որ յանցանքը ձերը չէ ընաւ, Բէնարվան, ըսաւ իր երկրորդին, բոլոր սովորական նախազգուշութիւնները ամէն կերպով ձեռք առնուած էին, բայց որո՞ւ միտքէն կ'անցնէր որ այդ չան սատկելու օդին այնքան յանդուգն մարդիկ պիտի գտնուէին որ զայլին նաւ կղզիէն և ցամաքին մէջ մտնային, և նաւերնին հազար կտոր չըլլար խութերներուն վրայ։

Երկու հոգի սակայն իրենց ցուցուցածին չափ զարմացած չէին։ Աս երկուքն էին Մ. Բրէվօ—Լըմէռ և Մ. տը Սէն—Ֆիւրսին որոնք եթէ ուզէին կրնային երկար խօսիլ այս փախուստին վրայ։ Բայց ասոնք ալ անթափանցելի լռութիւն մը պահեցին։ Արդէն Կրօլար քիչ մը ատեն ալ իր դերը կատարելէ յետոյ Աւստրալիա երթալու համար նաւ նստած էր իբր թէ իրեն պէտք ըլլալիք մեքենաները ընտրելու համար, և մէյ մըն ալ Նումէա չէր եկած։ Իր մեկնումէն քիչ առաջ նամակ մը ստացած էր Լանժալէէն և այդ նամակը անմիջապէս հաղորդած էր Մ. Բրէվօ—Լըմէռի։ Նումէայի մէջ, ուր տակաւին երկար ատեն պիտի խօսէին Չինացիներուն փախուստին վրայ, ո՛չ ոք այդ արկածին ճշմարիտ պատճառը չգիտցաւ, որովհետեւ Մ. Բրէվօ—Լըմէռ կրցաւ չարունակ միեւնոյն համրութիւնը պահել։ Մեք սակայն որ միեւնոյն գաղտնապահութիւնը ունենալու ստիպուած չենք, պիտի վերցնենք այդ քօղը և այն արտաքոյ կարգի արկածներուն պիտի հետեւինք որոնց հերոսները մեծագոյն մասամբ ճանչցանք մինչեւ հիմա։

Դ

1860ին էր որ Ֆրանսա յաղթական կերպով կ'վերջացնէր չինական կիսազարգացեալ ցեղի մը հետ իր պատերազմը. այդ պատերազմը վերջացած էր դաշնադրութեամբ մը, որմէ ետքը զայն ստորագրող Չինացի այդ աւատապետը չէր կրցած երկար ապրիլ, որովհետեւ առաջին անգամ էր որ իր իշխանութեան տակ գտնուող երկրին մէջ կարմիր մազերով Բարբարոսներ (Եւրոպացիներ) մտած էին բռնի։ Այդ երկրին մէջ աւատապետը իր յաջորդը կ'նշանակէր մեռնելէն քիչ առաջ։ Արդ, հանգուցեալն իբր իրեն յաջորդ նշանակած էր իր հինգ տարեկան զաւակը, Բաւանկ—Սանը, անոր տալով խնամակալ խորհուրդ մը որու կ'նախագահէր դեռատի աւատապետին մայրը և հօրեղբայրը, Բունկ։

Խնամակալ խորհուրդն որոշեց անմիջապէս ձեռակերպութիւնները կատարել և հինգ տարեկան աւատապետին յանձնել իրենց ցեղին խորհրդանշանը եղող ցուպը որ այդ ցեղին հիմնադիրէն յաջորդաբար իբր ժառանգութիւն մնացած էր։ Այդ ցուպին յանձնումը նոր աւատապետին չատ կարեւոր էր, զի աւատապետական ընտանիքէն այն անձը տիրանալով անոր, այդ ցուպին շնորհիւ, աւատապետի տիտղոսն և ասպարէզը ստացած կ'ըլլար։ Ասոր համար ալ այդ Թանկագին խորհրդանշանը գաղտնի տեղ մը պահուած է միշտ ահագին խնամքներով. միակ աւատապետն է որ իր ընտանիքին անդամներէն ամէնէն տարեցին հետ, գիտէ անոր ո՛ւր պահուած ըլլալը, և ինքն իսկ այդ ցուպը կրելու իրաւունքը ունի մի միայն ամենամեծ տօնական օրերու մէջ։ Իր այդ կարեւորութենէն զատ այդ ցուպն իրական ահագին արժէք մըն ալ ունէր, թանկագին քարերէ շինուած ձեռք մը կար անոր ծայրը, և ցուպն ինքն իսկ ոսկիի հաստ ձողէ մ'էր շինուած։ Իր բռնատեղիին վրայ ամենատարօրինակ կարգաւ հատ խոշոր ադամանդներ շրջանակ մը կազմէին, և այդ ադամանդներէն իւրաքանչիւրը միայն հարիւր հազար Ֆրանք արժէք մ'ունէր, (եօթն հարիւր հազար ֆրանք) այնպէս որ միայն ադամանդները չորս միլիոնէն աւելի կ'արժէին։

Ինչպէս ըսինք, խնամակալ—աւատապետին որոշած էր անմիջապէս կատարել իր զաւկին աւատապետութեան աստիճանին բարձրանալուն պաշտօնական ձեռակերպութիւնները, բան մը որ ցեղին օրէնքով՝ աւատապետին 7 տարեկան ըլլալէն առաջ կարելի չէր։ Սակայն խնամակալ—խորհուրդն այդ նորութեան չատ համակիր չէր, ասոր համար էր որ աւատապետուհին իր նախաձեռնութեամբն և հրամանովը, լուծել տուած էր այդ խորհուրդն և անոր տեղ կազմած էր նոր մը որու բոլոր անդամներն իր ընտրած անձերն էին, այդ նոր խորհուրդին նախագահն էր հանգուցեալ աւատապետին եղբայրը, Բունկ։

18... Փետրուար 1ին սպասաւոր մը յարգական ձեւով մը կ'իմացունէր Բունկի թէ մայր աւատապետուհին իրեն հետ տեսնուիլ կ'ուզէր չատ կարեւոր խնդրի մը համար։ Բունկ անմիջապէս հնազանդեցաւ այդ փափաքին, և անոր մօտ գնաց։

«Բունկ, ըսաւ անոր այն ատեն մայր—աւատապետուհին։ Ձեզ կանչել տուինք որպէսզի խորհրդակցինք Ցուպին յանձնումին արարողութեան վրայ, որով հանգուցեալ ամուսնիս փափաքը կատարուած պիտի ըլլայ և զաւակն իրեն յաջորդած պիտի ըլլայ։

—Ձեր փափաքներն հրամաններ են ինծի համար, ըսաւ Բունկ խոնարհելով, բայց կ'ցաւիմ ձեզի ըսելու որ տխուր լուր մը պիտի տամ ձեզի։ Մեր նախամայրերէն մնացած այդ ցուպը զոր դեռատի աւատապետին պարտի կրել այդ օրը իբր իր նոր իշխանութեան ապացոյցը, գողցուեր է կարմիր մազերով բարբարոսներուն կողմէ, և չե՞ք կարծեր որ եթէ զաւակնիդ առանց այդ ցուպին ներկայանայ աւագանիի ժողովին, դիւրաղութիւն պիտի ըլլայ։ Ամէն պարագայի մէջ, նոյնիսկ եթէ դիւրողութիւն չըլլայ, լաւ տպաւորութիւն չպիտի ընէ, քանի որ ձեր զաւակին աւատապետութիւն տուող ցուպը չպիտի ըլլայ քովը։»

(Շար.)

տուած է սա երկու գեղեցիկ տողերը.
«Ներեցէս Սիմոնեան՝ Ս. Եկեղեցւոյս վարպետ անձնիր։
«Ցանուն համայնքին կերտեաց դուռս համակ ոսկեքար ընտիր։»

Իրաւ է թէ չատ ամանցած է ի Տաւրենտէ պզտիկ գործերով բարերարներու կարգն անցնիլը, բայց ի՞նչ կրնանք ընել, պէ՛տք է գգուել փառասիրութիւնները՝ ի հանդէս բերելու համար չնորհքով արտադրութիւններ և արդի Շինութեանց Ցանձնաժողովոյ անդամք՝ ամենքն ալ չուկայի քերականութիւնն աւարտած անձինք՝ յոյժ մտացիօրէն այս ձևն ընտրած են՝ գործը կէս ճամբան չձգելու համար և յաջողցան իսկ։

˙ Մայիսի անօրինակ երաշտութենէ ետք՝ որ կ'սպառնար պահ մը խոպան բնաջինջ ընել հունձքը, անձրևաշատ Ցունիսն եկաւ ու հունձքերուն առատ նոր կեանք ու օգեւորութիւն։ Ցորենին ամէնէն աղնիւ տեսակը, որ 9 ղրշ.ի կ'ծախուէր նազով, 7 ղրշ.ի իջաւ։ Միայն եւղը պահեց իր առջի գինը, և բարձրանալու կը միտի օր քան զօր։ Օխան որ առաջ 7—7½ ղրշ. էր, հիմա կ'արժէ 8—8½ ղրշ.։
Տօբէնտէ, Ցլս. 27. Մ. Ա. ԹՈՒՐԲԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ երկու Թնդանօթակիր պիտի գնէ, արգիլելու համար Պարսկական ծովեզերաց մօտ կատարուած մաքսանենգական արարքները։

ՍԵՐՊԻԱ. —Սերպ արքունական չըրջանակի մէջ կ'ըսուի թէ Բեդգար Թագաւորին երկրորդ զաւակը, Ալեքսանդր իշխան, Սեպտեմբերի սկիզբը Բեդերսպուրկ պիտի երթայ, ուր Զարին արտօնութեամբ պիտի մտնէ Աղնուական Սպայից վարժարանը։ Ցոյս կայ որ Նիքօլա Բ.ի կողմէ Բեդգար Թագաւորին ընծայուած այս պատիւը Սերպ և Ռուս արքունեաց յարաբերութիւնները բարւոքէ։

ԳԵՐՄԱՆ ԴՐԱՄԱՏԷՐՆԵՐՆ ԵՒ ԶԱՐԸ. —Էրնէսդ Մէնտէլսօն—Պարթօլտի, Ռօպէտ և Ֆրանսուա Մէնտէլսօն պերլինցի դրամատէրները պատուանշաններ առացան Զարէն։ Առաջինն ստացաւ Սպիտակ Արծուի Ա. աստիճանը, իսկ միւսները ստացան Սդանիսլաս պատուանշանին Բ. կարգը։ Ելմտական չրջանակներու մէջ Զարին կողմէ պերլինցի դրամատէրներուն ընծայուած այս մեծ պատիւը կ'վերագրուի այն տեղեկութեան զոր Մ. Վիդդէ ունեցաւ սոյն դրամատէրներէն մէկուն հետ, և խոստացուած առաւ թէ պիտի յօժարին փոխատուութիւն մ'ընել Ռուսիոյ։

ՄԱՆՇԻ ԱՆԳԼ. ՆԱՒԱԲԱԺԻՆԸ Սուինմօնտէ պիտի հասնէր երէկ առաւօտ ժամը 7—9։ Զրահաւորներն ու յածանաւերն արտաքին նաւահանգստին մէջ պիտի մնային, իսկ Թորփիլանաւերը խարիսխ պիտի նետէին ներքին նաւահանգստին մէջ։ Սուինմօնտէի անգլիական Ընդհ. Հիւպատոսն ու Դեր—հիւպատոսն ընդ առաջ պիտի երթային անգլիական նաւաբաժնին։ Պատուոյ դուռ մը հաստատուած է այն տեղ, ուր առաջին անգամ ոտք պիտի կոխեն անգլիացի ծովակալները։ Պալդիկի ծովեզերեայ իննսունէնէչտօրս քաղաքներ 120,000 մարքի վարկ մը բացին անգլիական նաւաբաժնի Պալդիկ այցելութեան առթիւ ծովեզերքները լուսավառութիւն կատարելու համար։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ. —Չինացի Զօրավար Զանկ և Ֆնգ. Ուէյ որ այս պահուս Վիեննա կ'գտնուին, և պիտի երթան Պերլին, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրին Բօյեղիշէ Քօյէսբնրտէնյի մէկ խմբագրին.—«Այժմ բաւական յառաջ տարուած է չինական բանակը վերակազմելու գործը, որ պիտի վերջանայ մինչեւ մէկ տարի։ Կ'ուզենք միութիւն հաստատել բանակին մէջ, որպէսզի անոր ամէն մասերն ալ հաւասար արժէք մը ներկայացնեն։ Ամբողջ բանակը միակ վերին հրամատարի մը իրաւասութեան ներքեւ պիտի գտնուի։ Ամէն չինացի պարտաւոր պիտի ըլլայ երեք տարի ծառայել գործօն բանակին մէջ, երեք տարի պահեստի բանակին մէջ և երեք տարի՝ պահեստի երկրորդ բանակին մէջ։ Ներկայ տարւոյ վերջը Չինաստան պիտի ունենայ 400,000 հոգինոց բանակ մը, և մինչեւ ինն տարի այս թիւը պիտի բարձրանայ 1,200,000ի։»

ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Թայմզ հետեւեալը կ'գրէ Պու Մզիանի խնդրոյն վրայ. «Այս ծրի անարգանքը հիմէն կ'խախտէ Ֆրանսայի ազդեցութիւնն ի Մարոք, և հարուած մ'է անոր դէմ։ Եթէ Ֆրանսա կ'ուզէ որ Ալժերիացիք յարգանօք և հաւատարմութեամբ վերաբերուին իր հետ, պէտք է որ պաշտպանէ զանոնք։ Միւս կողմէ ,ալ Ֆրանսայի չահերը չեն որ վտանգի ենթարկուած են։ Հակադաշնագրային այն արարքը զոր վերջերս գործեցին Մարոքցիք, հարուած մ'է միանգամայն Մարոքի մէջ չահ ունեցող ամէն տէրութեանց դէմ։ Մ. Սէն Րընէ Դայյանտիէ գոհացում պահանջելով, առհասարակ Եւրոպայի չահերուն նպաստաւոր կերպով գործած եղաւ, և գոհացուցիչ է տեսնել թէ Գերման կառավարութիւնն ալ հասկցաւ այս կէտը, և կ'ուզէ դիւանագիտօրէն օժանդակել Ֆրանսայի պահանջումներուն։ Հիմակ որ Էմիրը զրկուեցաւ այն օժանդակութենէն, որուն վրայ յոյս դրած էր, լաւ կ'ընէ, եթէ անմիջապէս գոհացում տայ Ֆրանսայի պահանջումներուն։» Իսկ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ հետեւեալը կ'գրէ այս խնդրոյն վրայ. — «Կարելի չէ մտքէ անցընել թէ Ֆրանսայի ազդու ընթացքին հանդէպ Մարոքի Էմիրը յամառի մնալ իր որոշման մէջ։ Ըստ որում ծմրան սկիզբը պիտի գումարուի Դեսպանախորհուրդը, ցաւալի կ'ըլլայ եթէ Ֆրանսա ստիպուի խիստ միջոցներու դիմել Մարոքի հանդէպ։»

˙ Գերմանիոյ մէջ կնքելի մարոքեան փոխառութեան պայմանագիրն Օգս. 23 ին Ֆէս ղրկուեցաւ, Էմիրին վաւերացման ներկայացուելու համար։ Ֆէսէ ստացուած վերջին լուրեր կ'ըսեն թէ դեռ յայտնի չէ որ Էմիրը պիտի վաւերացնէ՞ իրեն ներկայացուած ծրագիրը։ Մարոքեան Դաչլիճին երկու անդամներն որ Գերմանիոյ չահերուն նպաստաւոր են, ամէն ճիգ կ'թափեն որպէս զի փոխառութեան խնդիրն յաջողի, զի կլորիկ չահ մը ձեռք պիտի անցընեն ասկէ։ Սակայն չի կարծուիր որ յաջողին։ Դահճէրէ կ'հեռագրուի անգլիական թերթերուն թէ փոխառութեան գումարը 10 միլիոն մարք է, 6 % տոկոսով։ Բայց 1,400,000 մարք վար պիտի դրուի իբր երկու տարուան տոկոսներու վճարման երաշխաւորութիւն։ Փոխառութեան իբր երաշխաւորութիւն ցոյց տրուած են Դահճէրի չրջակայ պետական հողեր, որ պիտի կրնան մինչեւ երկու տարի վերադարձուիլ, եթէ մինչեւ այն ատեն ելմտական աւելի մեծ ձեռնարկներ չըլլան։ Լօքալ Անցայկէր իր մէկ խմբագրականին մէջ կ'ըսէ թէ գերման դեսպան կամս Դադէնպախ յաջողեցաւ կատարելապէս փճացնել Ֆրանսայի ազդեցութիւնն ի Մարոք, և առ այս չարժեցաւ իր կառավարութենէն ստացած հրահանգներուն համեմատ, ուստի ֆրանսական մամուլին լուտանքներէն և անարգանքներէն չատ վեր կ'մնայ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Թան Պերլինի Թղթակիցը կ'հեռագրէ. — «Պերլինէր Մօրկընփօսդ երկար խմբագրական մը հրատարակեց անգլօգերման յարաբերութեանց վրայ, ըսելով. «Ոչ անհամաձայնութիւնք, ոչ ալ գահժառանգ իչխանին ամուսնութեան ատեն տեղի ունեցած միջադէպերն են որ ձգտում յառաջ բերին անգլօգերման յարաբերութեանց մէջ, այլ Հօթենթօթներու ապստամբութիւնն էր առոր պատճառ, զի Գերմանք այս ապստամբութեան պատասխանատու կ'նկատեն Հարաւ Ափրիկէի Բրիտանական իչխանութիւնները։ Այժմ սակայն անգլօգերման տագնապը մեծապէս կորսնցուցած է իր նախկին սաստկութիւնը, և ասիկա պիտի ապացուցուի մանաւանդ երբ Շդէդդինի մէջ կատարուի Առաջ-Վէէգուէկայի ծով իջեցման հանդէսը, որուն հրաւիրուած են ներկայ ըլլալ անգլիացի սպաները։»

ԼԵՐՕԴՕՏԻ Պազուգօ ցեղապետին յաղթական հանդէսը տեղի ունեցաւ ի Մոգսուրու, մեծ չքով, ի ներկայութեան անգլիացի պաշտօնատարներու և 10,000 բնիկներու. Պազուգօլանտի ֆրանսացի բողոքական կղերը կատարեց մեռելական արարողութիւնները, զի Լէրօդօտի նոյն բողոքական յարանուանութեան կ'վերաբերէր։ Լէրօդօտիի յաջորդութեան խնդիրը մեծապէս կ'զբաղեցնէ անգլիական կառավարութիւնը, զի Պազուգօները զօրաւոր ցեղ մ'են։ Անգլեպօէր պատերազմին ժամանակ անգլիացիք վախցէին որ մի գուցէ Լէրօդօտի իր 60,000 պատերազմիկներով միանայ Պօէրներուն, բայց Պազուգօ ցեղապետը չհեռացաւ բնաւ ուղղամտութենէ։

ԳԵՐՄԱՆ ԳԱՂԹԱՎԱՅՐԵՐԸ. —Պերլինէր Թակէպլաթի զինուորական բաժնի խմբագիր Գնդ. Կէտքէ նշանակելի յօդուած մը կ'հրատարակէ գերման գաղթավայրերու մասին։ Գնդապետը կ'յայտարարէ թէ Գերմանիա ցարդ ո և է օգուտ քաղած չէ իր հեռաւոր գաղթավայրերէն, և ընդհակառակն անոնց պատճառով աւելցուցած է իր թշնամիներուն թիւը։ Ճարոնական յաղթութեանց հետեւանօք, Քիաօչէուի գրաւումը վտանգներու աղբիւր մը եղած է Գերմանիոյ համար, մինչ Արեւմտեան Ափրիկէի մէջ, ամ մը վայրենիներ պարզապէս խնդացին լաւ կազմակերպուած և բազմաթիւ գերման բանակի մը՝ իրենց յաղթելու համար ըրած ճիգերուն վրայ։ Ռազմագէտ խմբագիրը կ'խօսի նաև Սամօայի կղզեխումբին և Ովկիանիոյ գերմանական ուրիչ ստացուածքներու անդրհացուցիչ կացութեան վրայ։ Գնդ. Կէտքէ հետեւեալ կերպով կ'եզրակացնէ իր գրութիւնը. — Քամէրունի և Արեւմտեան Ափրիկէի մէջ ծովերէն անդին նոր Գերմանիա մը ստեղծելու երազը չատ հեռու է իրականանալէ։ Չինական արշաւանքին և Հէրէրօներու դէմ կատարուած զինուորական գործողութիւններուն համար ծախսուած գումարով կարելի էր չինել 18 նոր Ա. կարգի զրահաւոր կամ յածանաւ, որոնք չատ աւելի պիտի նպաստէին աւելցնելու Գերմանիոյ ուժն և ազդեցութիւնը, քան անյաջող պզտիկ պատերազմ մը գաղթավայրերու մէջ։» Գնդապետն ի վերջոյ խորհուրդ կ'տայ Չինաստանի կամ Ճարոնի ծախել Զինկ—Թաօն։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԳԵՐՄԱՆ ԶՕՐԱԳՈՒՆԴԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ. — Մէնի մէջ, Բադերպօռնի մօտ, գերման կայսեր և բազմաթիւ զինուորական բարձր անձնաւորութեանց ներկայութեան, անցեալ հինգշաբթի օր, հեծելազօրաց ռազմափորձեր կատարելու միջոցին ցաւալի արկած մը տեղի ունեցաւ երկու կամ աւելի զօրագունդերու միջեւ։ Մանրամասնութիւն չկայ։ Հէսի վիշապազօրաց երկու զօրագունդեր արշաւած են պավիէրական գունդի մը վրայ։ Երկու գնդապետներ եւ մէկ քանի ուրիշ սպաներ եւ զինուորներ ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Զինուորի մը սրունքը ջախջախուեցաւ, ուրիշներ սուինի հարուածներ ստացան, եւ բազմաթիւ ձիեր սպաննուեցան։ Այս մասին պաշտօնական քննութիւն պիտի կատարուի։

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ. — Ռայխսդակի առաջիկայ չրջանին, կառավարութիւնը պիտի առաջարկէ երեք միլիոն ոսկեցին յաւելում ծխախոտի տուրքին վրայ, և այս ուժը միլիոնը պիտի գործածէ նոր մարտանաւերու չինութեան։

ՆՈՐ ԹՈՐՓԻԼ ՄԸ. —Պիրմինկէմի մէջ կ'ըսեն թէ Անգլիոյ ծովային պաշտօնատան նորահնար Թորփիլ մը ներկայացուեցաւ, որ բոլորովին կ'յեղաչրջէ ծովային պատերազմներու ընթացքը։ Այնպիսի մեծ գիւտ մ'է այս, զոր ունեցող պատերազմիկն անբացատրելի առաւելութիւն մը պիտի ունենայ կռիւին մէջ։ Առայժմ չատ գաղտնի կ'պահուի գիւտը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ''ՈՉ ԿԱՐԵՄՔ,,Ը

«Ռուսիա ո՛ և է վճարում պէտք չընէ Ճարոնի, ուղղակի կամ անուղղակի, և ո՛ և է հող պէտք չթողու անոր։» —Ահա այս բառերով կամս Լամստօրֆ, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը, երէկ, Օգստ. 24, պաշտօնապէս յայտարարեց թէ Զարն իր վերջնական որոշումը տուած է, մերժելով իրաւախոհութեան համար Ճարոնի վեհանձնաբար ըրած վերջին զիջումը, որով Ռուսիա աղետալի որոշումը տուած կ'ըլլայ յառաջ տանելու Մայր. Արեւելքի անհեթեթ պատերազմը։ Լամստօրֆի խօսքը կ'հաստատէ սկիզբէն ի վեր մեր Բորդսմութի Թղթակցին յայտնած յոռետեսութիւնը։ Եւ է հրաչք մը տեղի չունենայ, ներկայ չաբթու հետ պիտի վերջանայ հաչտութեան բանակցութիւնն և տպարագիրն պիտի լուծուի դեսպանախորհուրդը։ Նախագահ Րուզվէլդ նոր կոչում մը եթէ կ'ընէ երկու կողմերուն և հաչտեցնելու մարմնոյ մը կազմութիւնն առաջարկեր է, հասկնալու համար թէ Ճարոն ո՞րչափ ծախք ըրեր է ու կ'պահանջէ հատուցումը։ Բայց Լամստօրֆի յայտարարութեան վրայ, պատասխանատու նախագահին այս նոր ձեռնարկն ալ ամուլ կ'մնայ։ Ռուսք փորձեր էին հաւատցնել աչխարհի թէ Ճարոն լոկ ընչաքաղձութեամբ կ'պնդէ տուգանքի վրայ, բայց աչխարհ չհամոզուեցաւ, ու հիմակ ամէն ոք համոզուեցաւ թէ խնդիրն ինչպէս Ռուսիոյ, նմանապէս ալ Ճարոնի համար ազգային պատուոյ խնդիր է։ Սկզբունքի և ոչ քանակութեան հարց է։ Արքունական և զինուորական կուսակցութիւնը, որ սկիզբէն ի վեր պատերազմի կողմն էր, մինչև գերակշիռ, գերազանց է ի Բեդերսպուրկ. երբեք չէր ուզեր որ Մ. Վիդդէ հաչտութիւն կնքէր, և Բորդսմութի փորձն ըրաւ միայն տեսնելու համար թէ վարպետ լարախաղացութեամբ մը կարելի՞ էր այնպիսի կարգադրութիւն մը ձեռք ձգել, որ Ռուսիոյ համար իբրև յաղթանակ ցոյց տրուէր աչխարհի։ Այն չրջանակներուն մէջ համակիր չեն Մ. Վիդդէի, և ցաւ պիտի չզգան անոր անյաջողութեան համար։ Դիտուեցաւ որ չատ հեղ կառավարական աղբիւրէ ներշնչուող Թան խորհուրդ կուտայ Ռուսիոյ «Դէմ յանդիման նկատելու անժխտելի իրողութիւնները, և անկեղծօրէն հաչտութեան դիմելու, որ ալ եւս հասունցած խնդիր մ'է»։ Այս ֆրանսական խորհուրդը բոլոր աչխարհի համոզումն է և ամէն ոք արդար, չափաւոր և մինչեւ իսկ վեհանձն կ'գտնէ Ճարոնի պայմանները։ Զարն և իր նախարարներ կ'համառին թէ միացեալ ռուս ազգը մէկ մարդու պէս ոտք պիտի ելնէ և պատերազմը պիտի չարունակէ ամենայն եռանդեամբ։ Կ'մնայ տեսնել թէ իրօք այնպէ՞ս է։ Բեդերսպուրկէն և Մոսկուայէն եկած լուրեր զգացումներու այնպիսի համերաչխութիւն չեն ցուցըներ, և ներքին փոխառութեան անյաջողութիւնն ալ չի հաստատեր պատերազմական եռանդի գոյութիւնը ռուս ժողովրդին մէջ։

(Daily Telegraph, Օգոս. 25)

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔՆ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄԸ

(«Թայմզ»ի Պերլինի Թղթակցէն.)

Ուչագրաւ է այսօր հրատարակուած գիրք մը, որուն խորագիրն է «[illegible]»։ Հեղինակն է Հէռ Ռուտոլֆ Մարդին, երբեմն պաշտօնատար Ներքին գործոց Նախարարութեան մէջ, և այժմ վիճակագրական պաշտօնատան մէջ, և անդամ ակցած է առեւտրական նոր դաչնագրերը կարգադրող յանձնախմբին։ Անձամբ կողմնակից չէ Ճարոնի, ինքն ևս Դեղին Վտանգի տպաւորութեան տակ է, բայց կ'հասկնայ Ճարոնի քաղաքականութիւնը։ Կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ դէպ Մայր. Արեւելք աղետալի յառաջխաղացումն հետեւանք եղաւ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ հակառակութեան, և դարձեալ այս հակառակութիւնն էր որ պատճառ եղաւ Ռուսիոյ անպատրաստ վիճակին, երբ ծագեցաւ Ճարոնի պատերազմը։ Այսօր, Ճարոնի ծովուն խորը թաղուած կ'մնայ Ռուսիոյ երազը, բոլոր բովանդակ Մայր. և Միջին Ասիոյ տիրելու մասին։ Տնտեսական դժուարութիւններն ալ չատ ծանր պիտի ըլլան։ Ռուսիոյ գանձային և առեւտրական ապագան կախուած է երկրագործութեան վիճակէն, և թող որ միևնոյն արտավարն ի Ռուսիա հազիւ մէկ երրորդը կ'արտադրէ Գերմանիոյ մէջ արտադրած բերքին, այս տարուան ռուսական հունձքն արդէն ձախող է։ Ռուսիոյ հողագործութիւնը պէտք ունի հարիւր միլիառ մարք կամ հինգ միլիառ ոսկեդրամագլուխ, և ասկէ ալ աւելի՝ գիտնական զարգացման ու մարդկային կորովի։ Հողագործութեան վիճակին հիմնական բարւոքումն ամբողջ դարու մը չըրջան կ'կարօտի։ Ու այժմ մուժիկները այն է ժողովրդին 100ին 85ը, օրէ օր յոռեգոյն վիճակի մէջ պիտի իյնան։ Ինչպէս Ֆրանսա ԺԸ. դարուն, հիմակ ալ Ռուսիա տնտեսական խիստ անձուկ չրջան մը կ'անցընէ։ Արտաքուստ, Ռուսիա հաչտութիւն կնքէ և տուգանք վճարէ թէ ոչ, կամ պատերազմը չարունակէ թէ ոչ, տոկոսներու վճարման դադարումն անխուսափելի կ'գտնէ սոյն գերման պաշտօնատարը, որ կ'ըսէ թէ առաջիկայ տասն տարիներուն մէջ Ռուսիոյ ելմտացոյցին տարեկան բացը պիտի ըլլայ միջին հաչուով երեսուն միլիոն ոսկեցին։ Այս բացն ինքնին պիտի սպառէ Ռուսիոյ ոսկեդրամի մթերքը։ Կ'հաչուուի թէ Ռուսիոյ հանրային պարտքն որ հիմակ 800,000,000 ոսկեցին է, 1¼ միլիառ ոսկեցին պիտի ըլլայ հինգ տարիէն, 1½ միլիառ ոսկեցին տասն տարիէն, և երկուքուկէս միլիառ ոսկեցին երեսուն տարիէն։ (Հեղինակը կ'ըսէ 50 միլիառ մարք երեսուն տարիէն։) Տակաւ պէտք է վճարուի նոր փոխառութիւններ հանելով, բայց տարակուսելի է որ Ռուսիա տոկոս վճարելու համար դուրսէն փոխառութիւն կարենայ կնքել ասկէ տասնեհինգ կամ նոյն իսկ տասը տարի ետքը։ Նոյն պահուն իրեն ուրիչ ելք պիտի չմնայ, բայց եթէ դադրեցնել տոկոսներն և այսպէս իր դիրքը զօրացնել ի վնաս առնելիքատէրներուն։ Երկրագործութեան դադարումն և հանրային պարտքին աճումը տնտեսական ժխնդակ կացութիւն մը միայն կրնան յառաջ բերել։

Այս պայմանաց մէջ գերման պաշտօնատարը կ'պահանջէ որ Գերմանիա ժամ առաջ ինքզինքն ազատէ երեք միլիառ մարքի կամ հարիւր յիսուն միլիոն ոսկերլինի ռուսական արժէթղթերէն զոր այժմ ունի ի ձեռին։ Քանի որ Ամերիկա դրամապէս կ'չահագրգռուի Ռուսիոյ և անոր դրամ փոխ տալու կ'յօժարի, հիմակուընէ աւելի նպաստաւոր առիթ մը չի կրնար ըլլալ Գերմանիոյ համար։ Գերման ազգն անձնապաշտ եղած պիտի ըլլայ, եթէ չարունակէ աւելցնել ռուսական թղթեթերը իր մթերքը։ Հեռատեսութիւն ու խոհեմութիւն կ'պահանջեն որ Ռուսիոյ գանձային ձախողութիւնը վնաս չպատճառէ Գերմանիոյ, հապա միայն Ֆրանսայի գլխուն բերէ անտեսական կործանում մը, որ ինքնին բաւական պիտի ըլլայ մշտապէս չէզոքացնելու ֆրանքեւռուս զինակցութիւնը։ Ռուսական երկանաքարէն ազատելով, Գերմանիա աւելի ուժեղ դիրք մը ձեռք ձգած պիտի ըլլայ նաև Անգլիոյ դէմ։ Ֆրանսա Եւրոպայի մէջ պիտի մեկուսանայ այն ատեն և պիտի հարկադրուի հրաժարիլ իր գաղթային քաղաքականութենէն, ինչ որ ուրիչ չահ մը պիտի ըլլայ Գերմանիոյ համար։ Ի վեր քան զամենայն, Ռուսիոյ փոխ տրուած միլիառաւոր մարքերուն ի Գերմանիա վերադարձը պիտի զօրացնէ գերման ազգին վարկն և դիւրութիւն պիտի տայ գերման նաւատորմին ալ աւելի զօրացման։ Այն ատեն Գերմանիա կարող է առանց արգելքի տիրել աչխարհի գաղթային ո և է մէկ մասին, ինչպէս որ յարմար տեսնէ։ Բայց հեղինակը կ'պնդէ թէ այս երազներն իրագործելու համար երկարատեւ խաղաղաւէտ քաղաքականութիւն մը պէտք է։ Ռուսիա իր պարտքը մերժելով, եւրոպական ծանրութեան կեդրոնը Բարիզէն Բեդերսպուրկ փոխադրուած պիտի ըլլայ, բայց Գերմանիա ազատ ըլլալով ռուսական կապանքներէն, վերջ ի վերջոյ Պերլին պիտի ըլլայ եւրոպական աչխարհավարութեան կեդրոնը։ Առանց Գերմանիոյ օգնութեան և հաւանութեան, Ռուսիա երբե՛ք պիտի չհամարձակի Հնդկաստանի վրայ քալել, մինչ Եւրոպայի և Արեւելքի մէջ Գերմանիոյ յարաճուն ազդեցութիւնը, իր բարեկամութիւնն ու բարեհաճութիւնը նախանձելի պիտի ընծայեն ո՛չ միայն Անգլիոյ, այլ և Ճարոնի։ Ոչ մէկ կղզիական տէրութիւն կարող է հրաման տալ Ցամաքային Եւրոպայի, եթէ Գերմանիա զօրաւոր գտնուի։ Ամէնէն մեծ առաւելութիւնն այն պիտի ըլլայ որ այս կերպով Գերմանիոյ և Ռուսիոյ քաղաքական և առեւտրական յարաբերութիւնք պիտի բարւոքին։ Շատ դիտուեցաւ որ գերման կառավարական բարձրաստիճան պաշտօնատար մը այս հայեացքները կ'պարզէ իր ստորագրութեամբ, և կոչում կ'ընէ Վարչապետ Պիւլով իչխանին քննիչ յանձնախումբ մը կազմելու, ուսումնասիրելու համար Ռուսիոյ և Գերմանիոյ գանձային ու անտեսական յարաբերութեանց բովանդակ չարքը։ Իր գիրքն առանց կիրքի, պաղարիւնով և չատ հաչուական ճշտութեամբ գրուած է։ Վիճակագրութիւններն համոզիչ են, բայց բոլոր հետեւութիւնները՝ անտեսագէտի ու պատմագէտի տեսակէտով են, քաղաքականութեան գործնական կողմին հետ յարաբերութիւն չունին։ Ռուսաճարոնական պատերազմին նորոգումը Գերմանիոյ օգնութեամբ՝ կամ առանց Գերմանիոյ օգնութեան, անխուսափելի կրնայ ըլլալ կամ ոչ, և Ֆրանսա ճակատագրուած կրնայ ըլլալ աղետալիօրէն տուժելու իր չափազանց վստահութիւնը ռուսական թղթեթերուն վրայ։ Բայց Անգլիոյ դիրքն ու քաղաքականութիւնն և Ամերիկայի համաչխարհային ծաւալումն այնպիսի տարրներ են զոր ըստ կամս չի կրնար վարել Գերմանիա, ո՛չ ալ անտես կրնայ ընել։

(The Times, Օգստ. 25.)

ՌՈՒՍԻՈՅ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.— Թայմզի Թղթակիցը կ'հեռագրէ Բեդերսպուրկէն, Օգոստ. 23ին. — «Գանձային բարձր հեղինակութիւն մը յայտարարեց թէ պատերազմը չարունակել անհնար պիտի ըլլայ Ռուսիոյ։ Օտար դրամատէրներն որք ստորագրեցին երեք միլիառ ֆր.ի պատերազմական փոխառութիւն՝ հիմա փրանք մ'աւելի չեն տար, եւ ներքին փոխառութիւնն ալ աւելորդ բեռ մ եղաւ հրապարակին վրայ, զի երկու հարիւր միլիոն րուպլիէն մինակ եօթն միլիոն ստորագրուեցաւ։ Ռուսական գանձարանին պատրաստ դրամներն այնչափ պակսած են որ քանի մ'օր վերջը պիտի ստիպուի թողուլ ռուսական քոնսօլիտէներն արհեստակեալ միջոցներով վեր բռնելու ձեռնարկը։ Ուրիշ միջոց մնացած չէ, բայց եթէ նոր թղթադրամ կոխել՝ բանի չըլլաբերութիւնով, կամ Ռուսիոյ բոլոր վանքերուն ու մենաստաններուն գոյքերն ու դրամները յարքունիս գրաւել։»

ՌՈՒՍԻԱ Ի՞ՆՉՊԷՍ Կ'ՄԱԽԷ.—Ռօժտեսդվէնսքիի բարեխնամ տորմիղին օժանդակ կցուած գերմանական ածուխ փոխադրանաւեր, որոնք 35,000 թոնօ կալէտի ածուխ կ'պարունակէին, Խաղաղականի հիւրամերժ ափունքէն ետ դառնալու հրաման առած ըլլալով, դատական հիւրամերժ Նէքռինեան Պոնտոսը դարձան և իրենց թանկագին բեռը պարպեցին Սեւաստաբօլի մթերանոցները։ — Արդարեւ թանկագին, ո՛չ միայն այն ծառայութեամբ զոր պիտի մատուցանէին Պալդիկեան Արմատային, այլ եւ այն գնով որով առաւ զանոնք Ռուս կառավարութիւնը, զի երթեւեկի վարձքով և ծովային վտանգաց ու պատերազմի վտանգաց դէմ կրկնակ ապահովութեամբ եւ այս տեսակ օտարկութեանց յատուկ առաւելացումներով հանդերձ, սոյն 35,000 թոնօ ածուխն մէն մի թոնոն ռուս կառավարութեան ապրանք եղաւ վաթսունըկէս (60½) ոսկ. լիրայի։ Եւ գիտէ՞ք ածուխը ի՛նչ կ'արժէ Կալլէսի մէջ. — Օգոստ. 24ի Լոնտոնի թերթերուն վրայ ակնարկ մը նետելով դիւրին է տեսնել թէ ամենաընտիր Կալլէսի ածուխը կ'արժէ թոնոյին 78 ղրշ. միայն, նաւուն մէջ յանձնելի։

(Éclair.)

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՆՃՌՈՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Բեդերսպուրկէ կ'հեռագրուի Օգստ. 24 թուով.—«Նիքօլա Բ. Նախագահ Րուզվէլդի ըրած ջանքերուն համար իր խորին չնորհակալութիւնն յայտնելով հանդերձ Մ. Նահանգաց դեսպան Մր. Մէյէրի, կ'ըսուի թէ բացատրեց այն պատճառներն որոնք անկարելի կ'դարձնէին ա՛լ աւելի մեծ զիջողութիւններ ընել։ Ռուսիոյ հիմնական չահերուն հակառակ է պատերազմական տուգանք վճարել Ճարոնի, զի Ճարոն կրնայ այս կերպով նոր պահանջումներ ընել հողային տեսակէտով. եթէ Ռուսիա պատերազմական տուգանք վըճարելու ըլլայ, Ճարոն կրնայ վաղը վերսկսիլ պատերազմը, և մինչ այս պահուս ուժերու հաւասարութիւն կայ, այն ժամանակ կորսուած կ'ըլլայ այս հաւասարակչռութիւնն ի նպաստ Ճարոնցւոց։ Կացութեան տեսակէտով յառաջ բերուած փաստերը զօրաւոր չեն, զի երբեք Ռուսիա այն աստիճան յառաջ չպիտի տանի հաչտութեան համար տածած իր փափաքն որ ազգային չահերու հակառակ հաչտութիւն մը կնքէ։ Եթէ տարակոյս մը ծագի այս մասին, Կայսրը պիտի տայ հարկ եղած բացատրութիւնը, որպէսզի ժողովուրդը տեսնէ թէ պէտք է պատերազմը չարունակել։ Ձեռք առնուած զինուորական միջոցները պիտի պահպանուին, և այս պահուս Ռուսիոյ Մ. Արեւելքի մէջ ունեցած ուժերը պիտի սկսին գործունէութեան։ Ռուս հասարակութիւնն այլեւս սկսած է ընդ հեգն առնել բանակցութիւններուն վրայ տրուած լուրերը։ Ռուսք երախտապարտ են Նախագահ Րուզվէլդի ըրած ջանքերուն համար, բայց զինքը կը նմանցնեն վարժապետի մը որ քանակը ձեռքը՝ կ'ուզէ լռեցնել դասարանին չարաճճի աչակերտները։ Ռուս լրագիրներ կ'ըսեն թէ ամերիկեան դիւանագիտութիւնը ճիգ կ'թափէ հաչտութիւն գոյացընելու՝ ո՛չ թէ մարդասիրական տեսակէտով, զի այսպիսի կարծիք մ'ունենալ աղայական կ'ըլլայ, այլ որովհետեւ կ'ուզէ յաջողութիւն մը ձեռք բերել։ Ռուս թերթերը մարդկութեան համար ամենամեծ աղէտք մը կ'նկատեն այն օրն որ Ռուսիա ստիպուի վերջնապէս տեղի տալ Ճարոնի առջեւ։

˙ Պառոն Ռօզէն և Բեքինի ռուս դեսպան Մ. Բօքօդիլով Օգոստ. 24ի առաւօտ Մաննօլիա գացած էին ճաչելու և հանգչելու համար։ Այնպէս կ'ենթադրուի թէ զեկոյց մը ստացած են Մր. Րուզվէլդէ, որուն մէջ Նախագահը տեղեկութիւն կուտայ իրենց՝ Մր. Մէյէրի կողմէ եղած ձեռնարկին Նիքօլա Բ.ի տուած պատասխանին վրայ։ Մ. Վիդդէ ամսոյս 23ին կէսօրէ վերջ ժամը 4ին հեռագիր մ'ուղղելով Բեդերհօֆ ծանոյց Ճարոնցւոց կողմէ եղած վերջին առաջարկները։ Մր. Մէյէրի ըրած ձեռնարկին ռուս Կայսեր կողմէ տրուած պատասխանը, և ռուս պատուիրակին ղրկած այս հեռագիրն իրարու զուգադիպած պիտի ըլլան։ Ամէն պարագայի մէջ, ռուս պատուիրակներն իրիկուն չեղած գիտէին թէ ի՛նչ նոր արամադրութիւններ ձեռք առնուած են Բեդերհօֆի մէջ. Ռուս պատուիրակները Բեդերհօֆ ուղղեցին Նախագահ Րուզվէլդի մէկ հեռագիրը զոր իրենց ղրկած էր Մր. Բիրս, և տեղեկութիւններ կուտար Նախագահին վերջին առաջարկին վրայ։ Նախագահն իր այս առաջարկը կազմած էր Բեդերսպուրկի ամերիկեան դեսպանին Նիքօլա կայսեր հետ ունեցած տեսակցութենէն վերջ իրեն ուղղած հեռագրին վրայ։ Մր. Բիրս պատասխան մը հեռագրեց Մր. Րուզվէլդի, բայց չի գիտցուիր թէ այս պատասխանն ո՞րկից տրուած է, Բեդերհօֆէ՞ թէ Մ. Վիդդէէ։ Կամս Լամստօրֆ մինչեւ իրիկուան ժամը 11 վեց հեռագիր ուղղեց Մ. Վիդդէի, և ամէնուն մէջն ալ կ'յանձնարարէ որ ընդդիմանայ համաձայնութիւն մը գոյացնելու մասին Ճարոնի ըրած առաջարկներուն։ Սակայն կամս Լամստօրֆի հեռագիրներէն կ'իմացուի թէ ուղղակի բանակցութիւն տեղի ունեցեր է Զարին և Մր. Րուզվէլդի միջեւ։ Օգոստ. 24ին ստացուած լուրերն ալ նախորդ օրերու լուրերուն չափ յոռետես էին։ Մ. Թաքահիրա կ'յայտարարէր թէ ա՛լ ամէն յոյս կորած է, իսկ Մ. Վիդդէ կը կրկնէր. — Բացարձակապէս անկարելի է ռուսական հող տալ Ճարոնի, և ո՛չ իսկ մէկ կոպէկ պիտի վճարենք իբր տուգանք։» Բայց, կ'ըսէ Թան, այս խօսքերէն պէտք չէ հետեւցնել թէ բացարձակապէս անյաջող եղած է Մր. Րուզվէլդի միջամտութիւնը։ Մ. Վիդդէ հետեւեալ խօսքերը փոխանակեր է Թղթակցի մը հետ. — Փոփոխութիւն մը յառաջ եկած է. այժմ ո՛չ թէ Ճարոնցւոց հետ է որ կ'բանակցիմ, այլ ուղղակի Մր. Րուզվէլդի հետ։ = Ցոյս կա՞յ, Վսեմ. Տէր, որ չաբաթ օր բանակցութիւնք վերջնապէս չպիտի խզուին։ —Անկեղծօրէն կ'ըսեմ ձեզ թէ այդ մասին բան մը չեմ գիտեր։ Ամէն ինչ անակնկալ դէպքերէ կախում ունի, և ամէն ժամանակ, կրնայ անակնկալ պարագայ մը երեւան գալ։

˙ Բեդերսպուրկէն կ'հեռագրուի Օգոստ. 25 թուով. — Նօվոյէ Վրէմիա կ'առաջարկէ որ Ռուսիա երաչխաւորէ Ճարոնի փոխառութիւնները, ճարոնական հողեր գրաւելով ի փոխարէն։ Ըստ որում Նօվոյէ Վրէմիա այս տարօրինակ առաջարկը մեծ լրջութեամբ ներկայացուցած է, Բեդերսպուրկի մէջ ծիծաղ և զարմացում պատճառեց։ Ռուս Բեդերհօֆէ կ'իմանայ թէ հաչտութեան ամէն յոյս գրեթէ վերջնապէս կորած է, և եթէ բանակցութիւնք խզուին, Կայս. Մանիֆէստ մը պիտի ծանուցանէ զայն։ Ուրիշ ռուս թերթ մը տատանիկ կ'քննադատէ պաշտպանողական մամուլն որ այլեւայլ չրջանակներու գործիք ըլլալով, պատերազմի չարունակման հրաւէր կ'կարդայ։ Նոյն թերթը կ'ըսէ որ եթէ պատերազմը չարունակուի, Ռուսիա նոր մեծամեծ զոհողութիւններու և դժբախտութեանց պիտի ենթարկուի։ Նաչումէլլի կ'քննադատէ պատերազմի կուսակից թերթերը, և մասնաւորաբար Նօվոյէ Վրէմիան, որուն մեծադղորդ յայտարարութիւններն ո՛չ թէ Ճարոնը կ'վախցնեն կ'ըսէ, այլ Ռուսիան ծիծաղելի կ'դարձնեն օտարներու աչքին։

˙ Բորդսմութէ կ'հաւաստեն թէ հաչտութեան ժողովին Շր. օրուան նիստն ալ պիտի յետաձգուի ո և է պատրուակով մը. զի թէ Ռուսերն և թէ Ճարոնցիք, ինչպէս նաև Մր. Րուզվէլդ քիչ մ'առեն ևս պէտք ունին իրաւախոհութիւն մը գոյացնելու համար։ Ճարոնցիք մեծաքանակ դրամ կ'վճարեն՝ Թօքիօ, իրենց կառավարութեան ղրկած բազմաթիւ հեռագիրներուն համար։

˙ Լօքալ Անցայկէր Թղթակիցը կ'հեռագրէ Բեդերսպուրկէ Օգոստ. 24 թուով. —Պաշտօնական չրջանակէ կ'իմանամ թէ Բեդերհօֆի մէջ արամադրութիւնն այսօր այնչափ անյողդողդ է, որչափ էր բանակցութեանց սկզբնաւորութեան ատեն։ Մ. Վիդդէէ հասած ամէն հեռագիրներն ալ կայսեր և իր խորհրդակիցներուն կողմէ կ'քննուին։ Հետեւաբար անփոփոխ մնացած են դեռ Մ. Վիդդէի մեկնելէն առաջ պատրաստուած ծրագիրն ու պայմանները, որոցմով կարելի դատուած էր հաչտութիւն կնքել, և որոց համեմատ հրահանգ յանձնուած էր Մ. Վիդդէի։ Կայսրն երէկ Բեդերհօֆի մէջ Լամստօրֆ կոմսին երկարատեւ ունկնդրութիւն մ'ընդունեց և այդ պահուն ըսաւ թէ ոչ իսկ րուպլի մ'ը տուգանք կամ թիզ մը հող պիտի տրուի Ճարոնի ի՛նչ ձեւով կամ եղանակով որ ալ ըլլայ։ Այսու հանդերձ, օրէ օր կ'սպասուի որ բանակցութիւնք վերսկսին։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՄԲԱԿԻ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆՔ Ց'Ա. ՄԷՐԻԿԱ.—Տէյլի Թէլէկրաֆի Նիւ Եօրքի Թղթակցէն.— Ուաչինկդընի բամբակի ծանօթ գայթակղութեան պատճառաւ, նախկին միջնորդ Ֆրեդերիք Բէքամ ձերբակալուեցաւ, և ուրիչ կարեւոր ձերբակալութիւններ ալ կ'սպասուին։ Ոստիկանութեան այս գործունէութիւնը կ'վերագրուի Րուզվէլդ Նախագահին բացարձակ հրամանին, որ երկրագործական պաշտօնատան մէջ գործուած գայթակղութիւնը լուծել խստիւ խօսած էր՝ յանցաւորները պատժելու և այս տեսակ անպատուիչ գործերու առաջքն առնելու համար։ Կը յիչուի թէ երկրագործական պաշտօնատան մարդիկը դրամի փոխարէն գաղտնապէս դուրս կ'հանէին բամբակի բերքին վիճակին վրայ հասած առաջին լուրերը, որով նըպաստաւորեալ միջնորդները կարող կ'ըլլային կանխաւ դէպի վեր կամ դէպի վար խաղալ ըստ կամս։ Շնորհիւ արդի բարեկարգիչ չարժումին, ստորադաս պաշտօնեայք այսուհետեւ կարող պիտի չըլլան բամբակի տեղեկագրերը կարգադրել այնպէս որ սպասուած ազդեցութիւնն ընեն հրապարակներուն վրայ։ Կ'յիչուի թէ անցեալներն հունձքերու վիճակին վրայ սխալ տեղեկագրի մը պաշտօնական ուղղութիւնն էր որ սոսկալի տակնուվրայութիւն յառաջ բերաւ Նիւ Եօրքի և Լիվրբուլի բամբակի սակարաններին մէջ, և չփոթութիւն պատճառեց աչխարհի գրեթէ ամէն կողմը բամբակի հրապարակներուն։ Երկրագործական պաշտօնատան պետ Մր. Մօւր կը կ'ջանայ բառնալ իր պաշտօնատան ճակատին քսուած մուրը, և կ'ըսէ թէ նոր մեթոտներ ծրագրած է որով անկարելի պիտի ըլլան նախկին զեղծումներն և տակաւ պիտի վերահաստատուի հասարակաց վըստահութիւնն երկրագործական տեղեկագիրներուն վաւերականութեան վրայ։ Երէկ ի Սարադոկա ձերբակալուած բամբակի միջնորդ Մ. Բէքամ գալրացմամբ բողոքեց իր արժանապատուութիւնը վիրաւորող այս վարմունքին դէմ, յայտարարելով թէ հարկ չկայ զինք կալանաւորելու, քանի որ ըսած էր Ուաչինկդընի իշխանութեանց թէ պատրաստ է հարցաքննութեանց ներկայանալ։ Մր. Բէքամ միջնորդն է եղեր երկրագործական պաշտօնէից և անոնցմէ բամբակի գաղտնիքը գնողներուն միջեւ։ Անկարող ըլլալով 2,500 ոսկերլին դրամական երաշխաւորութիւնն անմիջապէս տալու, ստորկանատունը տարուեցաւ և վար դրուեցաւ։

(Daily Telegraph, Օգս. 25.)

Ի՞ՆՉՊԷՍ Կ'ԱՊՐԻՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ.— Բլիմութի Աղքատախնամ Վարչութեան գրասենեակը ներկայացաւ անցեալ Հինգչաբթի կին մը որ խնդրեց չարունակումն անգործութեան պահուն իրեն կապուած առժամեայ նպաստին։ Հարցուեցաւ որ գործ գտա՞ծ չէ, և պատասխանեց թէ բանակի պիտոյք հայթայթող Տուն մը գործ տուած է իրեն, որ է հաղագոյն կտաւէ զինուորական տափատներ կարել։ Ամբողջ տափատն ինք կ'կարէ, լամբակն ալ (boutonnière) ինք չինելով, որովհետեւ այն Տունը լամբակ չինող մեքենայ չունի։ Տափատն ամբողջ կարելու համար զոյգին վաթսուն փրյ. կուտայ, և այն վաթսուն փրյ.ին մէջն է դերձանն ալ զոր ինք պէտք է հայթայթէ։ Եւ օրն երկու զոյգ տափատէ աւելի կարելի չէ հանել։ Աղքատախնամ Հոգաբարձուները չատ նեղացան խեղճ գործաւորուհիներու այսքան չարաչար կեղեքման համար, և որոշեցին Ներքին գործոց Նախարարին տեղեկագրել. Նաեւ որոշեցին նպաստը չարունակել։

Ի՞ՆՉՈՒ ՀԱՄԱՐ Կ'ԱՄՈՒՍՆԱՆԱՆ. — Միւնիխի Զինուորական Ատեանը 45 օրուան բերդարգելութեան դատապարտեց Էսկար Ֆոն Վոլֆսէլ կոմսը, տեղակալ հեծելոց գունդի մը մէջ, իր մեծերէն արտօնութիւն չառած ամուսնանալուն համար։ Հարսն է Միւնիխի Թատրոնին դե-

բաժանումի մը, որուն համար աւելի գեղեցկութիւն քան տաղանդ ունի, կ'ըսեն: Կոմսը վերջերս արձակուրդ առած ըլլալով, գերասանուհիին հետ Լոնտոն գացեր և հոն կատարեր է ամուսնական արարողութիւնը: Երեք պատճառ ցուցուց իր ամուսնութեան. նախ իր երիտասարդութիւնը, որովհետև երեսուն տարեկան է տակաւին, երկրորդ՝ գերասանուհիին իրեն վրայ ի գործ դրած արտաքոյ կարգի ազդեցութիւնը, և երրորդ՝ որովհետև նոյն պահուն ինք ֆիզիքական և մտաւորական նուաղումի և տագնապի շրջան մը կ'անցընէր:

ՇԱՔԱՐԻ ԱՐԴԻՒՆՔԸ. — Շաքարի ռուսական գործարանները 1904—1905 տարւոյն մէջ 19,862,610 քիլոկրամ շաքար արտադրեցին, որմէ 19,508,169 քիլոկրամ գործածուեցաւ տեղական սպառման համար, իսկ մնացեալն արտածուեցաւ: Բնիկ և ներածեալ շաքարներէ առնուած տուրքէն գոյացաւ 5,017,066 ֆր. 1904—5ին: Այս գումարէն 4,946,552 ֆր. գոյացաւ բնիկ շաքարէ և 370,524 ֆր. ներածեալ շաքարներէ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Տիգրանակերտի կուսակալ անուանուեցաւ Հալէպի կուսակալ Բեհաջիմ պէյ, որուն յաջորդեց Տիգրանակերտի կուսակալ Նազըմ փաշա:— Շապին Գարահիսարի կառավարիչ կարգուեցաւ Երզնկայի կառավարիչ Ճավիտ պէյ, որուն յաջորդեց Շապին Գարահիսարի կառավարիչ Սուլէյման պէյ:— Թղթատարական և հեռագրական վերատեսչութեան վարչական ժողովոյ անդամ կարգուեցաւ Գոնիայի թղթատարական և հեռագրական Ա. տնօրէն Շիւքրի էֆ.:— Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Ս. Մէճիտի Օսմ. Հանր. Պարտուց պաշտօնատան Տնօրէն Հիքմէթ պէյի:

ԱՆԴՈՐՐՈՒԹԻՒՆ.— Էնկիւրիի կուսակալութեան կողմէ հեռագրուեցաւ պատկանեալ պաշտօնատան թէ շնորհիւ ՎԵՀ. ԿԱՅՍԵՐ, կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ Կեսարիոյ մէջ և շրջակայքը, և ո՛ և է դէպք չէ պատահած:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Բարիզի օսմ. դեսպան Սալիհ Մունիր փաշա երէկ տեսակցեցաւ Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Սայիտ փաշայի, Արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշայի և խորհրդական Նաում փաշայի հետ:— Անգլիական, Իտալական դեսպաններն և Պարսիկ գործակատարն երէկ տեսակցեցան Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Նախարարին հետ:— Իտալական դեսպանը տեսակցեցաւ նաև արտաքին գործոց խորհրդական Նաում փաշայի հետ:— Ֆրանս. Գործակատարը տեսակցեցաւ Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Սայիտ փաշայի հետ:

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.— Այտասա գիւղին մէջ (Փլորինա) ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Օսմ. զօրաց և հոն պահուըտած 8 պուլկար աւազակներու միջև, որոցմէ 1ն սպաննուեցաւ և 5ը ձերբակալուեցան:—Սպաննուեցաւ հռչակաւոր աւազակապետ Զաֆօ և իր երկու ընկերները, որոնք կ'ասպատակէին Ալասոնիա գաւառակին մէջ:— Մանաստըրի ոստիկան զօրաց հրամատար Բեհճէ պէյ Գիրչովա երթալով ձերբակալել տուեր է կարգ մը աւազակներ որ յարձակում կ'գործէին բարեգործական հաստատութեանց վրայ, և այլ այս կարգի չարիքներ կ'ընէին:

ԿԱՅՍ. ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ տարեդարձին օրը պիտի կատարուի բացումը Պանտըրմայի մէջ շինուած Նաւահանգստին մէկ մասին, Նաւահանգստին բերանն հաստատուած կոհակարեկ թումբն 250 մեթր երկարութիւն ունի և երեք մասի բաժնուած է, որոցմէ երկուքին շինութիւնն աւարտած է:

—Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին օրը պիտի սկսուի շինութեան Պրուսայի մէջ ի Նորոյ հաստատելի անոյշ ջուրի աղբիւրներուն, որոնք ժողովուրդին մէկ մեծ պէտքին գոհացում պիտի տան: Կարող ճարտարագէտ մը պիտի հսկէ աշխատութեանց:

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԸ ընկերութիւնն նոր արտօնութիւն խնդրած էր շոգենաւային ելևմուտ մը հաստատելու Սելանիկի ծովախորշին մէջ, Սելանիկի Նաւահանգստին և Քեհէնտիրէ, Պալաթմանիա, Գարա Պրուն, և այլ փոքր նաւահանգիստներու միջև: Կայս. Իրատէ մը շնորհեց խնդրուած արտօնութիւնը: Առ այս հարկ եղած պայմանագիրը մէկ երկու օրէն պիտի կնքուի: Շիրքէթի այս մասնաճիւղը պիտի կոչուի Շէհէրլի Խայրիէի Համիտիյէ: Նոր ընկերութիւնը պիտի հաստատուի 50,000 ոսկի դրամագլուխով, և իւրաքանչիւրն 5 ոսկի արժողութեամբ բաժնեթուղթեր հրապարակ պիտի հանուին: Առ այժմ չորս շոգենաւ պիտի բանի նոր գծին համար, և այս օրերս պիտի յանձնարարուին անգլ. գործարաններու:

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՔ.— Դատական պաշտօնատան կողմէ զեկուցուած էր ոստիկանական նախարարութեան որ Կայս. բարեհաճ գահակալութեան առթիւ ազատ արձակուելիք բանտարկեալներու ցանկն իրեն ղրկուի: Ըստ այսմ, ոստիկանական նախարարութիւնը ղրկեց ցանկ մը 98 այր և 5 կին բանտարկեալներու, որ քաւած են իրենց պատժոյն երկու երրորդը:

ԲԱՄԲԱԿԻ բերքն այս տարի շատ առատ է Ատանայի մէջ: Միայն անձրևէ կ'վախցուի, որ կրնայ վնասել ամերիկեան և եգիպտական տեսակ բամբակներուն, զի ասոնք ամէնէն շուտ կ'հասնին: Բայց հաւանական չէ որ անձրև գայ, զի Ատանայի մէջ այս եղանակիս հազուադէպ է անձրև: Բաւական ժամանակէ ի վեր սկսած է եգիպտական բամբակներու և սուսամի բերքի հունձքին:

ԹՈՒՐՔԵՒՍԵՐՊ առևտրական դաշնագրին բանագնաց կարգուած սերպ պատուիրակներն առաջին անգամ Պոլիս այցելած ըլլալով, դաշնագրին կնքման համար կատարուելիք խորհրդակցութիւնները մէկ շաբաթ ետքի թողուեցան, որպէս զի ժամանակ ունենան Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը շրջելու:

ԿԱՅՍ. ՆԵՐՈՒՄ.— Կայս. Իրատէ մը ներում շնորհեց Տեարինօ անուն մէկու մը որ սպանութիւն գործած ըլլալուն համար 15 տարուան թիապարտութեան դատապարտուած և բանտարկուած էր Բըրգ Բիլիսէի բանտը, բայց վերջերս հիւանդացած էր: Կայս. այս հրամանը հաղորդուեցաւ առ որ անկ է:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղեաց ընկերութիւնն ապրանաց փոխադրման համար, իւրաքանչիւրը 15 թօնօ տարողութեամբ բազմաթիւ վակօններ յանձնարարած է աւստրիական գործարաններու:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Առևտր. Բ. դատարանը սնանկ հռչակեց Մեծ Շուկայ, Տօսա Մէյտանի, հագուստի վաճառական Ֆրանկիւլ Զարիկեանը:

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Անցեալ շաբաթ Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ մեռան 72 հոգի, որոցմէ երեքը կարմրախտէ՝ Խասգիւղ՝ 3. երկուքը կեղծմաշկէ՝ Թօփհանէ, Ալեմտաղ, 2ը ծաղիկէ՝ Ղալաթիա, 4ը ժանտատենդէ՝ Բէրա, Թաղապետական Զ. շրջանակի հիւանդանոց, Սամաթիա, Գալաթա, իսկ 9 հոգի մեռան շնչառական խողովակներու հիւանդութիւններէ:

ՏՕՆԱՎԱՃԱՌՆԵՐԸ.— Եափրագլըի տօնավաճառը (Գասըթէմուտի) պիտի սկսի սեպտ. 23ին, Զանըզըրըի տօնավաճառը՝ Սեպտ. 28ին, և Զիրքէլի տօնավաճառը՝ անկէ ետքը:

ԻԶՄԻՐ.— Ռոտոսդոյէ կ'գրեն մեզ Օգս. 14 թուով.— «Այս առաւօտ մութ ու ամայի փողոցի մը մէջ գտնուեցաւ հաւավաճառ երեսնամեայ Միհրան Մահմուդեանի դիակը, որ մէկ քանի տեղէ չարաչար կերպով խոցոտուած ու դաշունահար եղած էր: Ոճրագործն է վաղեմի չարագործ մը, Մելքոն անուն, և ոճրին շարժառիթն է գինովութիւն:»

Քրոնիկ Հայ Եկեղեցիոյ

Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ գիշերեց Պատրիարքարանի մէջ և այս առաւօտ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր կերպով պատարագեց, ի ներկայութեան Պոլսոյ զանազան արուարձաններէ եկած կանացի հոծ բազմութեան:

—Ռոտոսդոյէ կ'գրեն մեզ Օգոս. 14 թուականաւ.— «Բաղդատմամբ ուրիշ տարիներու, այնքան ուխտաւոր չեկաւ այս տարի, հետևաբար հաւաքուած դարպասն ու մոմադրամը նուազ եղան: Վանքին քայքայուած սենեակներն ութ օր կենդանութիւն պիտի ստանան, զի այն ուխտաւորներն որ քաղաքիս մէջ ազգական մը կամ ծանօթ մը չունին, անոնց բնակարանն իջևանելու, պիտի հաստատուին այս սենեակներուն մէջ: Սոյն մենաստանին՝ քիւերը թափած երդիքին տակ, հարուստ թէ աղքատ, կ'նմանան գրեթէ, և զարմանալի չէ երբ Պոլսեցի նազելի օրիորդի մը քով գեղջուկ կին մը քաղցրիկ խօսակցութեան մը բռնուած են: Երբ երեկոյեան, ժամ 7 ½ին, հսկումի զանգակները կ'հնչեն, ուխտաւորներն եկեղեցի կ'դիմեն, և Ս. Աստուածածնայ պատկերին և Ս. Բեւեռին առջև ծնրադիր կ'աղօթեն: Ամէն ոք բարեպաշտիկ զգացումով համակուած, մեղմիւ կ'ձայնակցի օրհնաբեր արարողութեանց: Ամէնէն թանդ սեպուող անդամ պիտի չկրնար զսպել իր յուզումն այս տեսարանին հանդէպ: Աստուածածնայ շաբաթ և կիրակի իրիկունները, հանդիսաւոր թափօր կ'դառնայ եկեղեցւոյն շրջաբակը, և Ս. Բեւեռը դուրս կ'հանուի, որուն շնորհն ու բժշկութիւնը կ'հայցեն հաւատացեալները: Այս տարի ալ կազմուեցան սոյն թափօրներն որոց առջևէն կ'երթային երկսեռ ուխտաւորներ, ձեռքերնին կերոններ բռնած, և կնքահայրերն ու կնքամայրերը խաչը կուրծքերնուն վրայ, որոց կ'հետևէին եկեղեցական դասը, քաղցրանուագ դպիրները: Երկու հազար հոգւոյ մօտ բազմութիւն մը ներկայ էր:

«—Վաղը տեղի կ'ունենայ Ս. Յովհաննեան վարժարանի ձեռագործներու վիճակահանութիւնը, ուրկէ կլորիկ հասոյթ մը պիտի գոյանայ անտարակոյս:»

ՄԱՆԱՇԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Օգոս. 16/29

ՏԵՂԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ

Օ. Ո. 100էն կանխիկ

Վաթեր Եուրգուլէ	Ն. 4 Բ.		33¼	ղրշ.
» Իզմիր	»	»	34	»
» Սելանիկ	»	»	34½	»

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ

Օ. Ո. 100էն 61 օր պայմանաժ. կամ Օ. Ո. 2% զեղչ կանխիկ

Վաթեր Ն.	20	49	ղրշ.
Էքսթրա »	16—24	60—61	»
» »	50		»

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ

Վաթեր Ն.	4—14	38—38½	ղրշ.
» »	20	48	»
Էքսթրա »	12—14	46	»
» »	16—24	52	»

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ

Կարմիր Վաթեր Ն. 20 68 ղրշ.

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ

Կարմիր Վաթեր Ն. 20 66 ղրշ.

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ ԲԱՄԲԱԿԻ

ՄԱՆՉԷՍԹՐ, Օգոս. 16/29

Սրօթ 5.90 քէնս

ԱԶԴ.— Տիմէթօքայի Ազգ. երկսեռ վարժարանի համար պէտք կայ ուսուցիչ—դաստիարակի մը, որ կարենայ ուսուցանել Հայ լեզուն իր մասնաճիւղերովը, եկեղեցական երաժշտութիւն, Օսմ. և Գաղղ. լեզուաց նախնական ուսումները. ամսական պիտի վճարուի 17½ արծաթ, այն է՝ 350 դահեկան. բանակցելու ուզողը պարտի դիմել Տիմէթօքա, Հաճի Նշան էֆ. Տէշեանի: 3—1

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 28 Օգոս.— Խարպինէն կ'հեռագրուի ռուս հեռագր. գործակալութեան.— «Օդերու գէշութեան հետևանօք ռուս բանակին մէջ ժանտատենդի մէկ քանի մահացու դէպքեր պատահած ըլլալով, Զոր. Լինիևիչ օրակարգ մը հրատարակեց, հրամայելով որ խիստ հակակշիռ մը ի գործ դրուի զինուորներու սնունդին և ըմպելիքին վրայ, և խնամով հսկուին զինուորներու բնակարանները: Բանակին զօրաց թիւին բաղդատմամբ, հիւանդներուն թիւն անշան է:»

ԲՈՐՏՍՄՈՒԹ.— Ռէօթէրի թղթակիցը կ'հեռագրէ. — «Հաշտութեան ժողովին նիստը վաղուան յետաձգուեցաւ: Այնպէս կ'կարծուի թէ քանի մը օր հաշտութեան ժողովը նիստ չպիտի գումարէ, որպէս զի ժամանակ ըլլայ վերջնապէս որոշելու թէ կարելիութիւն կա՞յ թէ ոչ համաձայնութիւն գոյացնելու պատուիրակներուն միջև:» Սէնթրըլ Նիւզի թղթակիցը կ'հեռագրէ.— Պարոն Քօմուրա առաջարկեց ժամանակ մը յետաձգել նիստերը, յայտարարելով թէ կ'բաղձայ յամրօրէն և խոհեմաբար գործել, բանակցութիւնները վերջնապէս ընդհատելէ առաջ:

ԼՈՆՏՈՆ, 28.— Սթանտըրտ կ'ըսէ թէ Նախագահ Ռուզվէլդի կամ Տէրութիւններուն կողմէ միջամտութեան մը կ'սպասուի, որպէս զի հաշտութեան ժողովը ձախողուածի չմատնուի և համաձայնութիւն գոյանայ: Նոյն թերթը կ'յարէ թէ ի նկատ առնելով Ռուսիոյ և Ճաբոնի այժմու ընթացքը, հաշտութիւնը անկարելի է եթէ այդպիսի միջամտութիւն մը չըլլայ:

ԲՈՐՏՍՄՈՒԹ, 28.— Հաշտութեան ժողովը պիտի գումարուի Գշ. օր (այսօր), կէս օրէ ետք: Մ. Դաքահիրա հրահանգ ստացած չըլլալով Թօքիօյէ, այն օրուան յետաձգեց նիստը: Ռիւդէր կ'ըսէ որ Ճաբոն նոր առաջարկներ պիտի ներկայացնէ: Այս պատճառաւ դեռ քանի մը նիստեր տեղի պիտի ունենան: Մ. Դաքահիրա և Մ. Վիդդէ տեսակցութիւն մ'ունեցան այս իրիկուն:

ԹՕՔԻՕ, 28.— Նախարարաց խորհուրդն այսօր նիստ գումարեց, և խորհրդակցութիւն կատարուեցաւ հաշտութեան խնդրոյն և Բորդսմութի մէջ կատարուած բանակցութեանց ընթացքին վրայ: Նիստին ներկայ էին պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ:

ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՓԱՐԻԶ, 28.— Հաւաս կ'ծանուցանէ թէ Մարոքի Էմիրն ի պատասխանի Մարոքի Ֆրանս. դեսպանին պահանջումներուն, մերժած է արձակել ձերբակալեալ ֆրանսահպատակ ալժերիացին: Հետևաբար, Ֆրանսայի կողմէ միջոցներ ձեռք առնուած են:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

(ԼՈՒՐԵՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐՈՎ. ՕԳՈՍՏՈՍ 27.)

ԴԷՊ Ի ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Ռուսիոյ և Ճաբոնի միջև հաշտութեան բանակցութեանց մէջ գրեթէ կասկածելի յամեցում մը կ'տեսնուի: Յոռետես ենթադրութիւններն առաւել ակնյայտ հանգամանք մ'առած են այս պահուս, ռուսական աղբիւրէ առնուած լուրերուն պատճառաւ: Յայտնի է որ Նէվայի վրայ պատերազմասէր կուսակցութիւնն և Մ. Վիդդէի հակառակորդներն աւելի ազդեցութիւն ձեռք բերած են, կարծելով թէ Ռուսիա դեռ ի վիճակի է յաջողապէս շարունակել պատերազմը: Ասոնք մեծ հաւատ կ'ընծայեն Զոր. Լինիևիչի լաւատես տեղեկագիրներուն, որոնցմով շարունակ կ'ապահովցնէ թէ բանակը կազմ ու պատրաստ է նոր եռանդով կռուելու: Մէկուկէս տարիէ ի վեր ռուս զօրավարներն այս օրինակ տեղեկագիրներ շատ ղրկեցին, բայց պարտութիւն պարտութեան յաջորդեց: Ինչպէս առաջ, այս անգամ ալ Ռուսիոյ մէջ կ'ըսեն թէ Ռուսիա երեք անգամ աւելի ստուար բանակ մը կրնայ հանել թշնամւոյն դէմ: Բեդերսպուրկի մէջ կ'կարծեն թէ Ճաբոնի դրամական աղբիւրներն սպառած են արդէն և թէ Ճաբոնի դրամական կացութիւնը 1—2 շաբաթ հազիւ պիտի կրնայ դիմանալ իր բանակին ծախքերուն, որպէս թէ պատերազմի ու յաղթութիւնը լոկ թուական առաւելութեան և դրամի առատութեան չոր ու ցամաք հաշիւներով կարելի ըլլար երաշխաւորել: Ռուս բանակն հակառակ իր թուական առաւելութեան մէկուկէս տարիէ ի վեր անընդհատաբար պարտուեցաւ, և տեսնուեցաւ որ իր բանակին կրթութիւնը, զօրավարաց կարողութիւնը շատ տկար էին ճաբոնական բանակին հանդէպ: Անկարող զօրավարներ, յոռի մատակարարութիւն, չմարզուած զօրքեր, զէնքերու ստորնութիւն, փճացեալ ռազմավարութիւն, ասոնց ամէնքն ալ անյաջողութեան կ'մատնեն բանակ մը եթէ նոյն իսկ երկու կամ երեք անգամ թուական առաւելութիւն ունենայ թշնամւոյն վրայ, ինչպէս որ տեսնուեցաւ ցարդ: Այսպիսի թերութիւններ կ'անհետանան հաշտութեան կնքումէն անմիջապէս ետք, ու բանակին վերակազմութեան յոգնաջան ջանքերով միայն կարելի է դարմանել զանոնք. բայց ատոր համար ալ առնուազն տասն տարի պէտք է:

Հետևապէս Բեդերսպուրկի մէջ ինքզինքնին կ'խաբեն, երբ կարծեն թէ կարելի է յաջողաբար շարունակել պատերազմը քանի որ ստուար բանակ մ'ունին պատրաստ Մայր. Արևելքի մէջ և քանի որ Ճաբոնցիք դեռ հասած չեն Մոսքուայի դրան առջև: Արդարև եղած են բազմաթիւ պատերազմներ, որոց մէջ վերջ ի վերջոյ փոխուած է զինուց բախտը, բայց Ռուսիա զինուց ի նպաստ իրեն այդպիսի դարձուածք մը յուսալու վիճակին մէջ չէ այժմ: Արդէն Ռուսիոյ մէջ ժողովուրդը կ'փափաքի ժամ առաջ վերջացնել այս պատերազմը, ինչ պայմանաւ որ ալ ըլլայ: Ուստի Բեդերսպուրկի պատերազմասէր կուսակցութիւնը պարապ տեղը գրգռութիւններ կ'հանէ հաշտութեան բանակցութեանց այժմու ընթացքին մէջ, ըսելով թէ Ռուսիա կատարելապէս յաղթուած չէ դեռ և Ճաբոն իր զինուորական ձեռնարկին մէջ յաջողած չէ ցարդ: Ռուսաց բանակն ու արժանապատուութիւնը հաշտութեան անհնարին դաշնագրէ մը այնչափ չպիտի զգածուին, որչափ՝ պատերազմին ամօթաբեր ընթացքէն: Մանչուրիոյ մէջ նորագոյն ձախողանքները, նորագոյն կորուստներն աւելի զգածուցիչ պիտի ըլլան: Ռուսիոյ իրական շահերը կը պահանջեն ժամ առաջ հաշտութիւն կնքել Ճաբոնի հետ, և բանակին վերակազմութեան գործերով զբաղիլ: Հետևաբար յուսալի է որ Նիկոլա կայսրը ճանչնալով այս անհրաժեշտ պէտքը, այնպիսի հրահանգներ ղրկէ Մ. Վիդդէի որ կարենայ այս շաբթուան մէջ ստորագրել հաշտութեան դաշնագիրը, որուն անձկանօք կը սպասէ քաղաքակիրթ աշխարհը: Այս ըմբռնումով է որ յուսալից են լաւատեսք, և այս խորհրդածութեամբ է անշուշտ որ Մր. Ռուզվէլդ կ'աշխատի համոզել Ռուսիոյ կայսրը:

(Pester Lloyd, Օգս. 27, Կիր.)

ՆԻՔՈԼԱ ԿԱՅՍԵՐ ԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոս. 26.– Թայմզի թղթակիցը կ'հեռագրէ թէ Ռուսիոյ կայսեր մերձակայ բարձրաստիճան անձնաւորութիւն մը ըսաւ իրեն որ Կայսրը բացարձակապէս մերժեց Նախագահ Ռուզվէլդի առաջարկութիւնը: Կայսրն յանձնարարեց ամերիկեան դեսպանին, Նախագահին հաղորդել իր անձնական յարգանաց հաւաստիքը, և տեղեկացնել միանգամայն թէ Ռուսիոյ պատիւը չններեր ո և է զիջողութիւն ընել:— Բարձրաստիճան ուրիշ անձնաւորութիւն մ'ալ ապահովցուցած է Թայմզի թղթակիցը թէ իրօք, Մ. Վիդդէի մեկնումէն ի վեր կայսեր փափաքում մը կրած են ռուս լիազօրներուն հրահանգները, ա՛լ աւելի խիստ հանգամանք մը տալով անոնց: Այս պարագան ալ Վիլհելմ կայսեր և Զարին վերջին տեսակցութեան կ'վերագրուի:

ՊԵՐԼԻՆ, Օգոս. 26.— Լօքալ Անցայկըրի թղթակիցը կ'հեռագրէ Բորդսմութէ.— Բեդերսպուրկի Սլօվօ թերթին թղթակցին հեռագրին նայելով Մ. Վիդդէ ըսած էր թէ յաջողած է համոզել Ռուսիոյ կայսրն ի նպաստ հաշտութեան և կ'յուսար որ հաշտութիւնը կնքուի քիչ օրէն, զի պատերազմական տուգանքին քանակութիւնն որոշելու խնդիրը մնացած է միայն: Լօքալ Անցայկըրի թղթակիցն այս հեռագիրը ցուցուց Մ. Վիդդէի, որ կարդալով զայն ըսաւ. «Այս ալ յերիւրանք մ'է, ինչպէս էր Լամսդորֆ կոմսին վերագրուած յայտարարութիւնը:»

ՄՐ. ՌՈՒԶՎԷԼԴԻ ՆԱՄԱԿԸ

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոս. 26.— Բորդսմութէ կ'հեռագրեն առ Թայմզ.— Մր. Ռուզվէլդ ռուս պաշտօնական անձնաւորութեան մը ուղղած նամակին մէջ կ'գրէ թէ Ռուսիա պէտք չէ մոռնայ որ յաղթուած է, և թէ Ճաբոն իբրև յաղթական, իրաւունք ունի իր կորուստներուն համար հատուցում ստանալու: Նախագահն աւելցուցած է նաև թէ Ռուսիոյ կողմէ եղած զիջումները չեն կրնար գոհացնել Ճաբոնցիները: Ուստի կը կարծէ որ Ռուսիա պարտաւոր է ընդունիլ Ճաբոնի կողմէ առաջարկուած համաձայնութիւնը: Նախագահին այս նամակն իր ակնկալութեան հակառակ արդիւնքն ունեցաւ: Կ'ըսեն թէ Նախագահն իր նամակով Ճաբոնցւոց կուսակից ըլլալը ցուցուց: Նամակին պարունակութիւնը հեռագրով հաղորդուեցաւ Բեդերսպուրկ, և հոն ալ նոյն ազդեցութիւնն յառաջ բերաւ: Այս նամակին պատասխանն էր որ եկաւ թէ Ռուսիա յաղթուած չէ, և թէ կարելի եղած զիջումներն եղած են արդէն:

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍ ԲԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, Օգոս. 26.— Քաղաքիս առևտրական շրջանակին մէջ կատարեալ յուսահատութիւն կ'տիրէ, հաշտութեան խնդրոյն նպաստաւոր լուծման համար: Պատերազմական գործոց պաշտօնատան կողմէ Մանչուրիոյ Ռուս բանակին համար եղած ուտելիքի և պահածոյի մեծաքանակ յանձնարարութիւնները շատ աննպաստ նշան մը կ'համարուին հաշտութեան: Մանչուրիոյ մէջ գտնուող վաճառականներն ալ կարճ պայմանաժամի մէջ յանձնելի մեծաքանակ յանձնարարութիւններ կ'ընեն իրենց Տուներուն: Բազմաթիւ գործարաններու հրահանգ ղրկուեցաւ Գերմանիոյ, Ֆրանսայի և Պելճիքոյ մէջ մեծաքանակ պահածոյ պատրաստել տալու ձմրան մէջ ռուս բանակին պարենաւորման համար: Խարպինի և մօտակայ ուրիշ քաղաքներու մէջ մեծաքանակ պաշար կ'ամբարեն:

(Pester Lloyd. Օգս. 27, Կիր.)

ՀԱԿԱՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոս. 26.— Ռուսիոյ պատասխանը Բորդսմութ հասաւ: Կ'հաւաստեն թէ Ռուսիոյ պատասխանը մասնակի մերժում մ'է ճաբոնական վերջին առաջարկին, բայց բանակցութեանց վերջ տալու հանգամանքը չունի:

*** Մ. Սաթօ տեսակցութեան մը միջոցին ըսաւ.— Ճաբոնի առաջարկները իրաւախոհ ոգւով մը խմբագրուածներն են, և արդէն ծանօթ պայմաններէն մեծ տարբերութիւն մը չունին: Չեմ կարծեր որ շաբաթ օրուան նիստը վերջինն ըլլայ. ընդհակառակն կ'կարծեմ որ լիազօրք վերստին ի նիստ պիտի գումարուին:

*** Մ. Վիդդէ պարոն Քօմուրայի հետ Ճաբոնի նորագոյն պայմաններուն վրայ խօսելով ըսաւ.— Բայց դուք ձեր նախկին պայմանները նոր ատրազով մը կ'ներկայացնէք: Եթէ կնոջ մը էրիկ մարդու զգեստներ հագցնէք, կինը էրիկմարդու չի փոխուիր. տափատը չի կրնար էրիկ մարդու փոխել կինը:»

ԱՐԻԶՈՒԿԱՎԱ ԻՇԽԱՆԻՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

ԹՕՔԻՕ, Օգոս. 26.— Արիզուկավա իշխանն ու իշխանուհին հոս հասան այսօր. Կայսրն ունկնդրութեան ընդունեց զանոնք: Լրագիրներն Արիզուկավա իշխանական ամոլին ճամբորդութեան վրայ գրելով, յայտնեն թէ այս առթիւ ամրացան Գերմանիոյ և Ճաբոնի յարաբերութիւններն և Գերմանիոյ հետ համաձայնութիւն մը գոյացաւ:

ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՎԻԷՆՆԱ, Օգոս. 26.— Մարոքի խնդրոյն մասին Ֆրանսայի յիշատակագրին իշխան Պիւլովի կողմէ տրուած պատասխանն յանձնուեցաւ Ֆրանսայի վարչապետ Մ. Ռուվիէի: Այս պատասխանագրին պատասխանն ալ քիչ օրէն պիտի յանձնուի Պերլինի Դեսպանին: Թէև կէս պաշտօնական լրագիրը կ'գրէ թէ գերմանական ծանուցագրին պարունակութիւնը կ'յուսադրէ որ վերջնապէս կարելի պիտի ըլլայ քիչ օրէն համաձայնիլ դեսպանախորհրդի ծրագրին վրայ, զոր երկու կառավարութիւններն ալ միասին պիտի ներկայացնեն Մարոքի Էմիրին: Մարոքի մէջ վերջին դէպքերը, այսինքն ալժերիացի սպային խնդիրը, և Անգլիոյ ու Աւստրիա-Հունգարիոյ փոխ—հիւպատոսին խնդիրն արգելք եղած չեն դեսպանախորհրդին համար եղած բանակցութեանց: Ալժերիացի սպային խնդրոյն համար Ֆրանսայի պահանջման Էմիրին կողմէ տրուելիք պատասխանն ամսոյ վերջերը կրնայ հասնիլ Բարիզ, զի Ֆէսէ մինչև Դանճէր հինգ օրուան ճամբայ է:

(Neue Freie Presse, Օգոս. 27, Կիր.)

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Ի ՊՐՈՒՍԱ

Ամերիկեան Աղջկանց վարժարանիս նոր շրջանը կ'սկսի Սեպտ. 6ին չորեքշաբթի: (Ն. Տ.)

Վարժարանս նոր յոյսերով յառաջ կը նայի գալ տարուան: Անգլիերէն լեզուի ուսման հետ, որուն միշտ մասնաւոր ուշադրութիւն կ'տրուի, Գաղղիերէն, Երաժշտութեան և կարի ու ձեռագործութեան ևս յուսալի է թէ հաւասարապէս զարկ պիտի տրուի:

Շարունակ ջանք կ'ըլլայ ներմուծել նոր մեթոտներ վարժարանին մէջ և զայն օժտել ամէնէն նոր գիրքերով: Վարժարանին տեղն ընտիր է, սենեակներն օդաւէտ են և ջուրն առատ:

Խնամոտ ուշադրութիւն միշտ կ'տրուի աղջկանց առողջութեան: Այն ծնողներն որք կ'փափաքին իրենց աղջիկներն այս վարժարանը ղրկել, կրնան ուրիշ մանրամասնութիւններու ալ տեղեկանալ վարժարանին Ցուցագրէն, որ պիտի ղրկուի զանիկա տեսնելու փափաքողներուն:

Յուսալի է որ բոլոր աշակերտուհիները վարժարանս պիտի վերադառնան, և ամէնն ալ պատրաստ պիտի ըլլան առաջին շրջանին Թոշակը կանխիկ վճարելու, ինչպէս նշանակուած է Ցուցագրին մէջ:

Միս Փաուրս և Միս Ալէն (որ տարի մը բացակայութենէ ետքը իր գործին կ'վերադառնայ) վարժարանը պիտի գտնուին բացումէն մէկ երկու օր առաջ, նոր աշակերտուհիները ընդունելու, որ կրնան հեռու տեղերէ եկած ըլլալ:

Բոլոր դիմումները պարտին ըլլալ առ Միս Հարիէթ Ճ. Փաուրս, Պրուսա:

5—1

ՀԱՅ ԱՄԵՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ, ՄԱՆԻՍԱ

Վարժարանիս Դ. տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտ. 1/14ին. հաստատութեանս Տնօրէնն է Մր. Ճէյմս Մէքնօթն. կարող մօր մը խնամքը պիտի վայելեն գիշերօթիկներ. նոր տեսչութիւն և կարող ուսուցիչներ կարելին պիտի չխնայեն որ յաջող շրջանաւարտներ կրթական լաւագոյն պայմաններով ընդունուին Իզմիրի միջազգային քօլէճը: Գիշերօթիկներուն տարեթոշակն է 14 օսմ. ոսկի, կէսը կանխիկ վճարելի: Աւելի տեղեկութեանց և յայտագրի համար պէտք է դիմել առ Վեր. Ճէյմս Մէքնօթն, Ամեր. Քօլէճ, Իզմիր: 10—1

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	98	34
Ամէնէն բարձր գին	»	98	35½
Ամէնէն վար գին	»	98	33½
Բումելիի Երկաթուղի	ֆր.	129	50
Ամէնէն բարձր գին	»	129	75
Ամէնէն վար գին	»	129	50
Թրանսվալ	»	80	—

ԲԱՑՈՒՄ, 16 Օգոս.

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	98	36
» » ժամ 4էն		98	37
Բումելիի Երկաթուղի	ֆր.	129	75
» » ժամ 4էն		129	50
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	18	—
Եգիպտ. Քրէտի Ֆօնսիէ Ա.	ֆր.	310	75
» » » Բ.	»	269	75
Բարութ Կ. Պոլսոյ	»	513	—
Անատոլուի երկթ. պարտ.	»	527	—
» » բաժնեթ.	Ա. Ո.	16	05
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	4	—
Թրամվէյ բաժնեթուղթ	ղրշ.	750	—
» ժուիսանս	»	262	½
» պարտաթուղթ	ֆր.	488	—
Տէրքոսի ջուրի Ընկ.	»	243	—
Պոլսոյ Նաւամատոյց	»	693	—
Թրանսվալ	»	77	—
Պանք տը Սալոնիք	»	192	—
[illegible]		149	—
Գազ Իզմիրի	»	580	—
Հելլենական 5% 1881	»	270	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	59	-
Հելլենկ. պարգևատր. թղթադ.	»	428	—
» Նոր »	» Բ. Օ. Ո.	3	98
Շիրքէթի Խայրիէ	Օ. Ո.	32	—
Թէմպէլի բաժնեթուղթ	Ա. ֆր.	27	—
» »	Բ. »	18	—
» պարտաթուղթ	»	495	—

ՄԹԻԼԱՆՔ

Օսմ. Միջոց. 1 օրուան	Օ. Ո.	2.50	2.30
» » 8 »	»	4.50	—
Բումելիի Երկթ.	ֆր.	1.50	—

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

	ՎԱՃԱՌՈՒՄ	ԳՆՈՒՄ
Լոնտոն 3 ամիս	110 20	109 25
» չէք	110 05	109 25
Բարիզ 3 ամիս	22 76¼	22 96¼
» չէք	22 86¼	22 96¼
Պերլին տուք	18 57	18 67
Վիեննա քուրօն	21 80	21 90

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Անգլիական ոսկի	ղրշ.	109	32
20 ֆրանքնոց	»	87	13
20 մարքնոց	»	107	—
Բոլ Իմփէրիալ	»	91	—
Քրիմեր	»	51	04
Մէճիտիյէ արծաթ	»	107	36
Պէշլիք	»	104	20
Նոր Մէթալիք	»	103	20
Բուռլ Թղթադրամ	»	8	65

Անտէ Ա. Անտրէատէս, Ղալաթիա.

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոս. 28

Օսմանեան Միացեալ բաժ.		Ա. Ո.	90	—
» » դաշ.		»	90	12
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	13	75
Եգիպտական Միացեալ		»	106	—
Անգլ. Քօնսոլիտէ		»	90	50
Հելլենական Փոխ.	1881	»	43	—
» Մօնօբօլ		»	54	—
Պօրթուգ. փոխառ.	1892	»	100	50
Թրանսվալ		»	3	—
Ճաբոնական 4½		»	88	—
Ռուսականն			88	25
Փոխան. Բարիզի վրայ		»	25	28¾
Դրամազեղչ		»	2	½

ՓԱՐԻԶ, Օգոս. 28

Օսմանեան Միացեալ բաժ.		91	60
» » դաշ.		91	65
Բումելիի Երկաթուղի	ֆր.	130	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	595	—
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	413	—
Օսմ. Մաքս. Նոր փոխառ. 4%	»	477	—
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	99	67
Քրէտի Լիոնէ	»	1133	—
Պանք տը Բարի	»	1428	—
Ռուսականն		88	87
Թրանսվալ	»	77	—
Փոխառութիւն Դունայի 1894	»	492	—
Սպանիական արտաքին	»	91	52
Իտալական Ռանթ	»	105	25
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	170
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3	—

ՊԵՐԼԻՆ, Օգոս. 28

Օսմ. Միացեալ		89	—
Զինուորանի փոխառութիւն 1903		87	90
Անատոլուի Երկ. պարտաթ. Ա. կարգ		103	30
» » բաժնեթ. 60%	»	117	50
Ռուսական 4%	»	87	90
Բումելիի Երկաթուղի	»	135	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	345
Դրամազեղչ		3	

ՎԻԵՆՆԱ, Օգոս. 28

Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրօն	95	36
» Լոնտոնի վրայ	»	239	90
Բումելիի Երկաթուղի	»	142	—
Օսմ. Ռէժի	»	380	—
Դրամազեղչ		3	—

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ
1906 ՏԱՐՒՈՅ

352 էջ. 10 պատկեր որբանոցի. մաքուր տպագրութիւն. տպուած կազմ. Հատորը 128 էջ և 37 էջ յաւելուածով 1 ղր. ընդարձակը 352 էջ և 261 էջ յաւելուածով 3 ղր., ոսկեզօծ լաթակազմը 5 ղր. կ'ծախուի ամէն գրատան մէջ ի Պոլիս և ի Գաւառս, Կեդրոն. Մատթէոսեան Տպարան:

Պարունակութիւն.— Տօմարական գիտելիք և Օրացոյց. Օսմ. Կայսրութեան Ինքնակալը. Պաշտօնատարք. Հոգևոր Պետեր. Երկիրներ. Գաւառներ. Երկաթուղիներ. Թղթատարութիւն և Հեռագրութիւն: Կրօնական. Ս. Հայրապետէն երկու ընտիր քարոզներ. Եղիշէ Եպս. Դուրեանէ 3 Երգ. Մելքիսեդեկ Եպս. Մուրատեանէ 1 Երգ: Բարոյական 20 կտոր. ընտանեկան 30. բժշկական. տնտեսական դեղատուն 25. տնական հիւանդապահութիւն. Առողջապահական Թերական. Ուսուցչական. Հարցարան 45 հարցերու պատասխան. Գիտական 20 կտոր. Պատմական 4. Երկրագործական 16. Կենսագրական 1. Վիճակագրական ճոխ բաժին. Զուարճալիք. Մրցանակաւոր 15 խնդիրներ. ծանուցումներ:

Փութալ գնել և օգտուիլ: 20—2

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՂՏՆԻՔ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԵԱՆ, ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՐԿԱՅՆԱԿԵՑՈՒԹԵԱՆ

Բրօֆ. Լէյնըրտ:— Թարգմանեց անգլիերէնէ Սամուէլ Գ. Վարժապետեան:— Կ. Պոլիս: Տպագրութիւն Յ. Մատթէոսեան, 1905

Հետաքրքրաշարժ, հրապուրիչ, գրաւիչ և ամէն սեռի ու հասակի յարմար պիտանի գրքոյկ մը, 248 երեսներէ բաղկացեալ: Թղթակազմին գինն է 8 դահ., լաթակազմինը՝ 10 դահ.: 10էն աւելի գնողներու 15 առ հարիւր և 50էն աւելի գնողներու 20 առ հարիւր զեղչ: Կեդրոնատեղի՝ Մատթէոսեան տպարանն և Պալենց գրատունը: 8—4

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Հայ վաճառական դասուն ազնիւ պաշտօնէից և մեծայարգ դասատուաց համար բացառութիւն մ'ըլլալով, Հաճի Շահին յանձնարարուած հանդերձեղէնաց վաճառատունն չէ+ և վայելուչ հագուստ կ'շինէ ապառիկ: 30% կանխիկ և մնացորդն 3 ամսէն և կամ շաբաթական 20 ղրշ. վճարմամբ՝ [illegible]: Հաճի Շահին վաճառատան բուտէրը, Արտակ Մօսիկեան, իր վաճառատունն փոխադրած է Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշայի փուռին դէմ, Մեծ Եսայեան խան, վարի յարկը թիւ 16: Ընտիր կերպասներ և առաջնակարգ գործաւորութիւն: 20—14

ՀՈՒԻՆԻՍՏՆ ԱԳԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 17,161,298
ՀԱՍՈՅԹ 1904 ՏԱՐՒՈՅ 3,688,929

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,673,032
ՀԱՍՈՅԹ 1904 ՏԱՐՒՈՅ 1,500,600

Ընկերութիւնքս իրենց ունեցած հսկայ դրամագլուխ, տեւազին պահեստի գումար ու եկամուտներով ապահովողաց բացարձակ վստահութիւն կ'ընծայեն և իրենց միացեալ Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակալութեան միջոցաւ կ'առանձնաշնորհեն դէմ մեծագումար ապահովութիւններ չէնքերու, կարասեաց, ապրանաց եւն. ի վրայ ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆՈՎ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ, թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ գիւղօրէից ու գաւառաց մէջ։
ՎՆԱՍՈՒՑ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԱՄԵՆԱՅՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԱՏԱՁԵՌՆՈՐԷՆ ԿԿԱՏԱՐՈՒԻՆ, որոյ ապացոյց մինչև այժմ միայն հրդեհի փոխարէն վճարուած գումարը 44,000,000 անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 180,000

Ընկերութիւնը չոգենաւով և առագաստանաւով մէջ բեռցուած ապրանքներն ու դրամածրարներն, ինչպէս նաև ամենուրեք թղթատարով ուղարկուած ինչքերը խիստ չափաւոր և օգտակար պայմաններով կ'ապահովագրէ։

Ցարգոյ հասարակութիւնն կ'հրաւիրուի իրենց անձնական չահուց պաշտպանութեան համար դիմել առ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ, Կալաթա, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան։ 50—26

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԿԵԴՐՈՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱԶԴԵՑԻԿ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ. — 4⁰/₀ քոնսոլիտէ Օսմ. պարտաթուղթի ակերուն կ'ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն պայմանաժամը 1899 Սեպտ. 1/13ին սարառող թիւ 19 կտրօնները, եթէ մինչև յառաջիկայ 1/14 Սեպտ. չներկայացուին վճարուելու համար, չեղեալ պիտի նկատուին։

Կ. Պոլիս, 1/14 Օգոս. 1905 5—4

***

ԱԶԴ. — Թէմպէքիի 4⁰/₀ «Բրիօրիթէ» Օսմ. պարտաթուղթի ակերուն կ'ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1905 Օգոստ. 1/14ին սարառող թիւ 25 կտրօնը, ինչպէս նաև անցեալ 1/14 Յուլիսին տեղի ունեցած վիճակահանութենէն չահած արժեթուղթերը կ'վճարուին ներկայ Օգոստ. 1/14էն սկսեալ՝ Օսմ. Պանքային մէջ՝ Կ. Պոլիս, Բարիզ և Լոնտոն։

Կ. Պոլիս, 7 Օգոստ. 1905 6—6

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. — 1321 Սեպտ. ամսուան մօտենալուն առթիւ, որ առեն օգելից ըմպելեաց վաճառման վրայ տրոց երկրորդ համաւ ցուցմը կ'ըլլայ, Օսմ. Հանր. Պարտուց Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կ'ծանուցանէ Կ. Պոլսոյ և արուարձաններու մէջ այս նիւթին վրայ գործ ունեցողներուն թէ այս նիւթի վերաբերող կանոնագրութեան 10րդ և 14րդ յօդուածներուն համաձայն պարտին Օգոստ. ամսուան ընթացքին մէջ անձամբ ներկայանալ Պոլիս, օգելից ըմպելեաց Տեսչութեան, առանալու համար առ այս հարկ եղած կանոնական արտօնագիրը։ Կ'ծանուցուի նաև թէ օգելից ըմպելեաց Տեսչութիւնը Օգոստ, 1էն սկսեալ պիտի ձեռնարկէ տրոց գանձման և թէ զէքէր պիտի տայ։ Անոնք որ մինչև Սեպտ. 1 չեն ներկայանար, օրէնքին տրամադրած պատիժներուն պիտի ենթարկուին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

23/5 Օգոստ. 1905/1321 10—8

ԽԱՋԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ հալուպաթ անպարը իչուն պիր օճնէի քեամիլէ իչէնտէ լիւզումը օլան արբա վէ պուղտայ սամանը մէմալիքը Շահանէ մահսուլընտան օլմագ վէ Թեսլիմ խուլէմէք մըգտարը քամանը մազպուզ աերուընտէ տէրհալ Թեսվիյէ խուլիմէք իւզրէ իհապըլնա կէօրէ Թօպտան վէ խախտ ալըուս ալըուս միւպայաասը զըմնընտա միւնագասաաընա Ալըխթասըն օն պէշինճի բաղար իրթէսի կիւնի պաշլանըլաճաղընտան, չէրաիթը միւթէֆէրրիալը անլամագ վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին ալէլ խուսուս Թէէյինսւթ ագչէսինի վէ խա միւթէպեր քէֆալէթնամէյի միւսթաասհապէն Խազինէի Ճէլիլէի միւչարիլէյհայա կէլմէլէրի։

Ցի 14 աղոսթօս 321 3—2

*** Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայեա օլունաճագ պէյազ տարըտան մարը հալ բուլունան օն աէաինճի չարչէնպէհ կիւնի խալէի էվվէլիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան, իթմայա թալիպ օլանլարըն Թէէմինաթ ագչէսինի վէ խա միւթէպեր քէֆալէթնամէյի միւսթաասհապէն էվվէլը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի Ճէլիլէի միւչարիլէյհայա կէլմէլէրի։

Ցի 14 աղոսթօս 321 3—2

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ազգ. Կեդրոնական Վարժարանի Խնամակալութիւնը կ'ծանուցանէ թէ վարժարանին նոր տարեչրջանը կ'սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 5, Երկուշաբթի օր։ Ա. կարգը մանել փափաքող աշակերտները կը հրաւիրուին ներկայանալ Ղալաթիոյ Խորհրդարանն ամէն օր, մինչև ժամը 3¹/₂, ըստ Թրքայ, արձանագրուելու և ստանալու համար մտից քննութեանց ծրագիրը։ Պատ. Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ վկայուած չրջանաւարտներն առանց քննութեան կ'ընդունուին։

Մտից քննութիւնները պիտի կատարուին յառաջիկայ Օգոստոս 30՝ Դշ. և 31՝ Դշ. օրերը, ժամը 1¹/₂ին (Ը. Թ.)։

Իսկ Կեդրոնական Նախակրթարանի բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Օգոստ. 20, Երկուշաբթի օր։ Հետևաբար կ'հրաւիրուին թէ՛ հին և թէ՛ նոր գալիք աշակերտները մինչև նոյն օր ամէն առաւօտ ներկայանալ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը՝ արձանագրուելու համար։ Նոր գալիք աշակերտք պարտաւոր են ի ձեռին ունենալ պատուաստի, ծննդեան և եղած վարժարանին վկայականները։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. Մուրատեան Յ. Եսաեան

30 Յուլիս 905, Ղալաթիա 6—6

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐՈՒՆ ԱԶԴԸ ԼՈՅՍ

ԴԵՂԵՐՆ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԿԱՂԷՕՉԻ ՎԵՐԱԾՈՒԱԾ

Բարիզի Լը Բէրտրիէլ (Le Perdriel) գործարանը կաղէօզի վերածած է բազմաթիւ դեղեր, որոնք հանրածանօթ են էֆֆէրվէսան (effervescent) փրփրացող, եռացող անուամբ։ Այս էֆֆէրվէսան դեղերը կաղէօզի նման կ'եռան, կ'փրփրին ջուրին մէջ և կատարելապէս կ'հալին զորս հիւանդները կ'խմեն իբր օչարակ, առանց զզուանք կամ լեղի համ զգալու։ ԷՖՖԷՐՎԷՍԱՆ դրութեամբ դեղերն իրենց բնական ազդեցութիւնը լիովին կ'պահեն եւ չուտով կ'ազդեն հիւանդին վրայ։ Լը Բէրտրիէլի կաղէօզի (էֆֆէրվէսան) վերածած բազմաթիւ դեղերուն գլխաւորներն հետեւեալներն են.

Աւաղի, քարի և լեարդի (գարաճիյէր և լէթէ] ծիկէր) հիւանդութեանց և ալպիւմինի համար։

Կաթուածի, հինցած յօդացաւի Քոաքէ և լէթէ] (ռօմաթիզմա) և այս կարգի հիւանդութեանց համար։

Ցօդախտի և ոսկրներու, գլխու Սուլֆէ և լէթէ] ցաւերուն և ռօմաթիզմներուն համար։

Ամէն կարգի ջղային հիւանդութեանց կէօֆէր և լէթէ] թեանց ամրութեան և դժուարամարսութեան համար։

Հինցած տենդի, ջերմի (սըթմա) Անթիփիրին էֆֆէրվէսան] և կէս գլխու ցաւի համար։

Լը Բէրտրիէլի էֆֆէրվէսան դեղերը Վիշիի, Քոնթրէքսէվիլի և Վիթելի հանքային ջուրերուն տեղը կ'բռնեն կատարելապէս և տոնդմէ չատ աւելի ազդու, ախորժահամ և մարսեցուցիչ են։

Լը Բէրտրիէլի էֆֆէրվէսան դեղերը կը ծախուին ամէն մեծ դեղարաններու եւ մթերանոցներու մէջ։ 50—10

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԿԱԹԸ

Մայրական կաթն ալ գտնուեցաւ վերջապէս։ Ֆրանսական Ուսումնարանն (Ս և Օ) Ընկերութիւնը Ֆրանսէն և Նորմանտիոյ

ամենապատուական կաթէն տղոց համար ընտիր սընունդ մը պատրաստած է ՖԱՐԻՆ ԼԱՔԹԷ ՖՐԱՆՍԷ անուամբ, որ մօր կաթին տեղը կ'բռնէ բացարձակապէս։ ՖԱՐԻՆ ԼԱՔԹԷ ՖՐԱՆՍԷՆ խիստ անուչահամ է, մեծ ախորժով կ'ուտեն պէպէքներն և քանի՛ ուտեն՝ ա՛յնչափ կ'գիրնան ու կ'ուժովնան։ Նոր ֆանտական կաթին Զուիցերիականէն գերազանցապէս ընտիր ու մննդարար ըլլալն հանրածանօթ իրողութիւն մըն է։ Տղոց ու կինաւ հիւանդութեան մասնագէտ բժիշկներ պէպէքներուն իբր սնունդ միայն Ֆօքէն Լաքթէ Ֆրանսէն կ'յանձնարարեն որ խիստ դիւրամարս է, տղոց ստամոքսը չի խանգարեր, փորհարութիւն չի պատճառեր, անոնց ակռայ հանելը ու ոտքի ելլելը կը դիւրացնէ ու կ'փութացնէ և զանոնք կը պաշտպանէ տղոց յատուկ ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ։ Անոնք որ իրենց սրտի հատորներուն առողջութեանը կը ցանկան և կ'փափաքին ազգային հաւատքը կու, առողջ և կորովի տեսնել իրենց զաւակները, անհրաժեշտ է որ անոնցի նոյն հօրութենէ չխնայուին ու իրենց զաւակներուն իբր սնունդ միայն և միայն ՖԱՐԷՆ ԼԱՔԹԷ ՖՐԱՆՍԷՆ և տուփերու վրայ ալ այս մարգան։ Կ'ծախուի ամէն մեծ նպարավաճառներու, դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Մեծ յանձնարարութիւններու համար դիմել Կ. Պոլիս, Պլ. Ե. ՍԱՆՆԻՒ վաճառատունը Կ. Պոլիս Նուսաթեան խան Թիւ 23, 25։ 35

ԴԺՈՒԱՐԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆ

Այս հիւանդութիւնը ընդհանրապէս ծերերուն կը պատահի։ Հիւանդը սովորաբար լի կը տառապի տարրին որովայնիդը. յաճախ ցաւով կը միզէ եւ մէզը հակիթի ձերմկոց կը պարունակէ. առողջութիւնը կը խանգարի եւ չատ անգամ զօրաւոր տենդ մը կ'ունենայ։ Այս հիւանդութեան դէմ իբրեւ միակ հիանալի դարման կ'առաջարկենք գործածել ԲԼԵՐԹԱՆԻ ԷՍԱՆՍ ՏԸ ԹԷՐԷՊԱՆԹԻՆԻ ԲԷՐԼԸՆները։

ԲԼԵՐԹԱՆԻ ԷՍԱՆՍ ՏԸ ԹԷՐԷՊԱՆԹԻՆԻ ԲԷՐԼԸՆներէն 3—4 հատը կը բաւեն արդարեւ քանի մը վայրկեանի մէջ անհետացնելու ամէնէն տառապեցնող կէս-գլխու ցաւերը եւ ամէնէն ցաւագին ջղային պրկումները՝ ո՛ւր որ ալ ըլլայ անոնց կեդրոնը, գլուխը, անդամները, կողերը եւայլն։ Ուրիշ դեղերէ աւելի արագաբար, վստահօրէն եւ առանց ցնցումի, կը բուժէ նաեւ նոյն իսկ ամէնէն զօրաւոր միզադիքարրրքումներն ու դժուարամիզութիւնները։

Բարիզի Բժշկական Ակադեմիան վաւերացուցած է այս դեղին պատրաստութեան կերպը, ինչ որ ամենամեծ երաշխաւոր մըն է զայն յանձնարարելու համար հիւանդներու վստահութեան։ Կը ծախուի բոլոր դեղարաններու մէջ, չիչը 2 ֆրանքի։ 16—5

Յ. Գ. Շփոթութիւններէ զերծ մնալու համար, պահարանին վրայ գործատունին հասցէին ուշադրութիւն ընել. Maison L. Frere, 19, rue Jacob, Paris

ՀԱՅՏԸՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԹԱՓԱ ՄԷՏ—ՓՈՂՈՑ Nº 479

Հասած են ամառուան տաքերուն յատուկ բարակ պրօտէ մուսլին, պաթիզ, տօք, բիքէ, չըլզզեւաւցոց և պլուզցու։

Մուսլին, եարտան	2 ¹/₂ — 12	Ղրուշ
Բիքէ, եարտան	6 — 12	»
Հովանոց	18 — 216	»

Ասկից զատ հասած են նաեւ ծովու բաղնիքի յատուկ սրբիչ, պաւրնոզ, եւն։ Կան նաեւ միջատարգել թիւլեր, քթան ծածկոյթներ, և ամէն տեսակ ապրանքներ զիմացկուն և աժան։

Մանանճիւղ Ղալաթիա, Վօյվօտա, Թիւ 87, ուր կ'ծախուին պատրաստ և չափի վրայ չապիկներ, զէֆիրէ ու քթանէ այլ և այլ տեսակ ապրանքներ։ 16—6

Օսմ. Ապահովագրական Ընդհ. Ընկերութիւն

ՀԻՄՆԵԱԼ

1892 ՕԳՈՍ. 2/14 ԵՒ 1310 ՍԷՖԷՐ 20 ԹՈՒԱԿԻՐ ՖԷՐՄԱՆՈՎ

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, և կամ հետեւեալ հասցէներուն. —

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Ենի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս ՄՄ. Ի. Սառօգ և Ռոստիզի, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ գաբու Թիւ 10
Ցարութիւն էֆ. Բէչէճեան, Այ Սղէֆանօ
Մազրգիւղ, Մ. Ա. Անժէլիտէս, կայարանի հրապարակ.
Գատը գիւղ, Քեամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիաս, Մոտա ճամբայէսի.
Պոլիս. — Միւնիր Պէյ. Սուլթան Համամ, Թէրզագըլ խան, Թիւ 8, Ա. յարկ և 9
Ս. Ադամեան, Ղալաթիա, Ինսյէթ խան
Ա. Եռանիտիս, Երէնքէօյ.
Ապտի պէյ, Վէզնէճիլէր.

Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Եղիէն Քրէմէզի, Թեվէքքէլ խան
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Ե. Ռոսսի,
Պէօյիւքտէրէ ճառաէսի. Թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.
Բ. Սոմմարիբա, Բէնտիք
Փ. Քիլիարիտիս, Ղալաթիա Պորսային դէմ.
Ս. Այմէլօղլու, Պոլիս.
Իհսան պէյ,
Քիւչիւք Իսմայիլ փաշա խան.

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 100—46

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cº

Սինկէրի կարի մեքենաները գրեթէ անզուգական յիշուած ըլլալով, իրենց առաւելութեամբ աշխարհի ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ցուցահանդէսներու գերագոյն մրցանակներն ու չքանշանները լոկ Սինկէրի մեքենաներն են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնն ցարդ 400է աւելի ... մեծ ... ձեռքերու ... ։

Մասնաճիւղներ բոլոր քաղաքներու մէջ,

Սինկէրի մեքենաներ կ'վաճառուին՝ Բերա, Շիշլի, Ղալաթիա, Սէրասքէր գծերը։

Բերա) Շիշլի ... Թիւ 343 և 34 3 ...
Ղալաթիա) Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ.
) Քարաքէօյ ...
Ստամպօլ) Սուլթան Համամ Թիւ 2.
) Սուլթան ... Թիւ 13.

Սկիւտար, Ձարչի Պոյու, Թիւ 120.

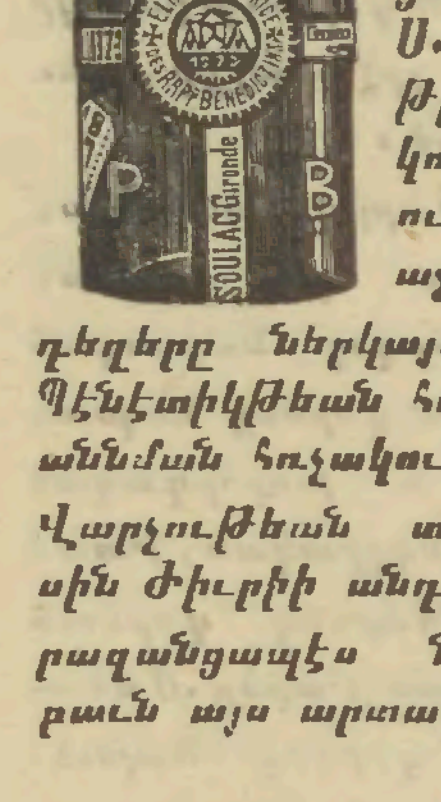
Կեդրոնական ... համար վերի ... ընկերութեան ... Բերա, Շիշլի ... Թիւ 343 և 348 ... 50—46

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ԲԵՐՆԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Ակռաներու եւ բերնի առողջութիւնը կ'ապահովեն մարսողութիւնը, զոր չեն կրնար լաւապէս կատարել գէշ վիճակի մէջ գտնուող ակռաները։ Բերանն ու լինտերն առողջ պահելու, ակռաները ճերմկցնելու եւ անոնց փտութեան առաջքն առնելու եւ փտել սկսածները բժշկելու համար անհրաժեշտ է գործածել

ՍՈՒԼԱՑԻ ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ
ՕՇԱՐԱԿԸ, ՓՈՇԻՆ ԿԱՄ ԽՄՈՐԸ

որ Բասդէօրեան դրութեամբ պատրաստուած անուչահոտ եւ հականեխական է.

լինտերուն մէջի միքրոբները կ'ջնջէ, բերնին զարչահոտութիւնը կ'բուժէ, կոկորդին ու խռչափողին թարախալից նիւթերն ու բորբոքումները կ'անհետացնէ։ Ամէնէն սաստիկ ակռայի ցաւն իսկոյն կ'հանդարտի Սուլաց Պէնէտիքթին մէջ թրջուած կտոր մը բամբակով։ Բարիզի 1900ի Արուեստահանդէսին մէջ, ուր աշխարհի բոլոր ակռայի դեղերը ներկայացուած էին, Սուլացի Պէնէտիքթեան հարց այս ակռայի դեղերն անմամ հռչակուեցան, եւ այս կարեւոր վարչութեան անօրէնն արուեստահանդէսին ժիւրիի անդամ անուանուելով, գերազանցապէս նուիրագործուեցաւ համբաւն այս արտադրութեան։ 26—18

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ և ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. կարգի	Բ. կարգի
Սէտի	Նայդօքրիս
Մինիս	Էմէյտօ
Րամսիս	Պուզիրիս
Թէպլըր	Մօէրիս
Նարզօն	Ֆայէլի
Նավարին	Ֆարօս
	Թիպս

Առաջին կարգի չոգենաւերը չատ հանգստաւէտ են. Նաւուն մէջտեղն ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կ'լուսաւորուին և կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին։

Երկրորդ կարգի չոգենաւերն ալ ստեմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն, բայց տեսչուհի չունին։ Ցիւեյն

Կ. Պոլսէ Լիվրբուլ Ա. կարգի գինն է 15
» » Բ. » » » 11

Կ'ընդունուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց և Ղալաթիոյ մաքսն հանելու համար իրենց հրահանգները տան չոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի և Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. Ուիթօլ և Ընկ. Գործակալք
Ուիթօլ խան, Պահճէ գափու, Պոլիս
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.

50—27 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
"ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ,,Ի

ՎԵՐՋԻՆ ԵՕԹՆԵԱԿ

ԱՐՄՏԻՔ

ՑՈՐԵՆ. — Գիները կ'բարձրանան։ Շաբթուս մէջ հասաւ 39 վակօն Ռումելիէ, 35 վակօն Անատօլուէ, 30,000 գրիւ Պրօթիլայէ եւ 3,000 գրիւ Վառնայէ։ — Աղացման գիներն են 7 ղրչ. ամէն տեսակ ցորեններուն 100 օխան։ Ճերմակ ցորեն՝ էքսդրա՝ —, Ա. 39—39¹/₂, Բ. 38—38¹/₂, Գ. —, խառն՝ 32—35, Զավտարըլը՝ —, Սինոպ խառն՝ —, կարծր էքսդրա՝ 39—40, A. 36—37¹/₂, B. —, Ռումելի Ա. կակուղ՝ 37—38¹/₂, Բ. 37—37¹/₂ փարա օխան։

ԱԼԻՒՐ. — Շաբթուս ժամանեցին Օտեսայէ, Մարսիլիայէ և Վառնայէ 2,620, իսկ Պրօթիլայէ եկաւ 4,840 պարկ։ Ռուսական ալիւրներուն վրայ չարունակ խնդրանք կայ։ Գիներն են՝ Օսմ. ոսկին 100 ղրչ. էն. — Եմմանուէլ Վայնշթայն մարքա. — Օտեսայի Ջաղացք. — (75 քիլօ պարկը) — Թիւ 000՝ 121, 00՝ 115, 0՝ 111, 1՝ 98—100, 2՝ 96—98, II՝ 86—87, 3՝ 84, III՝ 78, IIII՝ 74—75, 5՝ 69։ — Բէլասի Ջաղացք. — (75 քիլօ պարկը). — Թիւ 1՝ 88, 2՝ 86, 3՝ —, III՝ —, Պուքրէչ՝ Nº 1՝ —, 2՝ — -- 6՝ —, Կալաց՝ 4,5՝ 78¹/₂—79,6, A —, Վառնա, Nº 2՝ 72¹/₂—73, A, R՝ Nº 2՝ —, Սոֆիա՝ —, Nº 2¹/₂՝ 73—73¹/₂, Պուրկազ, Nº 1՝ —, Բըրմա՝ 73—73, Բըրմա, տեղական՝ 74—75¹/₂, Բըրմա՝ ստորին տեսակ՝ 70—72, Շումլա Nº 2՝ —, Մարսիլիա՝ կակուղ՝ (չկայ), Մարսիլիա՝ կարծր 63-65, Մարսիլիա՝ 1 —, Վիօլաթօ՝ 4/5՝ 79—80, Վիօլաթօ՝ 6՝, չկայ, Ալեքսանդրովքա՝ 000՝ —, Ալեքսանդրովքա՝ 80—81, Ալեքսանդրովքա՝ Nº 0000/000՝ —, Nº 2՝ 85, Nº 3՝ 82, Ռուս. զանազան՝ —, 0՝ 82, 00՝ 84—85 Անադրա՝ 1՝ 95—96, A՝ —, II՝ 85—86. 3՝ 79—80։

ԼԱԶՈՒՏ. — Հրապարակն ոգեւորուած է։ Վաճառուեց 5000 պարկ։ Այս տեղի համար գիներն են 32—33 փր.։

ԳԱՐԻ. — Գիները կ'բարձրանան։ Վաճառուեց 10,000 քիլէ։ Գիներն են. Էքսդրա՝ չկայ, գարեջուրի տեսակ՝ 26—26¹/₂ փր., եէմլիք 26—26¹/₂ փր. օխան։

ՀԱՃԱՐ. — Հրապարակն հանդարտ. գործ չկայ։ Գիները կ'իյնան։ Օխան 30 փր.։

ԼՈՒԲԻԱ. — Գիներն հաստատ են. վաճառուեց 300 պարկ. Սև Ծով՝ 100 օխան՝ 160—170, Սելանիկ՝ 235—240 ղր.ի։

ԹՌՉՆԱԿԵՐ. — Գիները կ'բարձրանան. վաճառուեց եղաւ 300 պարկ. Ռոտոսդօ՝ 84, արտածման համար՝ 80 փր.։

ԿՏԱՒԱՏ. — Գիները բարձր. վաճառուեց 1,590 պարկ. գին՝ 51—52 փր. օխան։

ՎԱՐՍԱԿ. — Հրապարակն հանդարտ է. գործ չկայ. գին՝ Մարմարա՝ 23—23¹/₂ փր. օխան։

ՍԻՍԵՌ. — Գիներն հաստատ են։ Վաճառուեց 150 պարկ։ Օխան 39—40 փր. Անատօլուի տեսակները, 53—53 Պալըքէսէր, — Դարդանէլ։

ԿՈՐԵԿ. — Հրապարակն ամուր. վաճառուեց 1000 պարկ 23¹/₂—24 փր. Իզմիտ, Սելանիկ՝ — փր. օխան։

ԲԱԿԼԱՑ. — Առուծախ չեղաւ։ 32—33 փր. օխան։

ՍՈՒՍԱՄ. — Վաճառուեց 4000 պարկ առպարիկ (ալեէբէ)։

ԳԱՂԹԱԲԵՐՔ

ՇԱՔԱՐ. — Գիները կ'իյնան չարունակ։ Ժամանեց 3240 պարկ Տրիէսդէէ և 500 պարկ Ռուսիայէ։ Աւստրիականն 98 ղր. և ռուսականն 86 ղր. կենդրինարը. փոխ՝ — ղր.։

ԽԱՀՈՒԷ. — Գիները նոյն։ Ժամանեց 1125 պարկ։ Գիներն են Սէնթոս՝ 1300—1400, Ռիօ A և B 650—750 ղր., C և D 625—650, Կուարա 750—850։

ԲՐԻՆՁ. — Հրապարակն հաստատ է։ Գիները բարձր։ Ժամանեց 2500 պարկ Ռանկունէ և 1400 պարկ եգիպտական։ Գիներն են՝ Ռանկուն 106—107, եգիպտական Մահսուսէ՝ 70—82, և Ճապոն՝ 140—170 ղր., Րիզօն՝ 43 փր. պարկը։

ՔԱՐԻՒՂ. — Հրապարակն հանդարտ է։ Գիները բարձր։ Ժամանում չկայ։ Ռուսականին մնացուկը (երկու թիթեղ) 27 ղր. ջէմպէրով, և 2 թիթեղ 25 ղր.։ Պոլսոյ մէջ մնացուկը 34 և 2 թիթեղ (պէտօ) 32 ղր.։

ՍԵՒ ՊՂՊԵՂ. — Օխան կ'արժէ 8—9 ղր.։

ՄԵՏԱՂՔ

ԵՐԿԱԹ. — Շաբթուս այնքան մեծ գործ չեղաւ։ Վաճառուեց փոքր քանակ։ Արտաքոյ կարգի խնդրանք կայ թուղթէ։ Հրապարակին կացութիւնը լաւ է։

ԱՆԱԳ. — Ժամանում չկայ։ Գիները կ'բարձրանան։ Կենդրինարը՝ 1070 1080 ղր.։

ԹԻԹԵՂ. — Հրապարակն հաստատ է։

ՊՂԻՆՁ. — Գիները բարձր կ'բռնուին։ Լոնտոնի մէջ թօնօն 67 ³/₄ ոսկի է, Պոլսոյ մէջ՝ օխան 11 ղր.։

ՋԻՆԿ. — Գիներն հաստատ են։ 100 օխան 450 ղր., հնչուն դրամով, Լոնտոն՝ 24 օգերլին։

ԳԵՏՆԱԾՈՒԽ

Տեղական ածուխներուն կացութիւնը քիչ մը բարձրացաւ։ Քարտիֆ 23—25, Նիւքասըլ 20—21, Զօնկուլտաք՝ Ա. 15—15/6, Բ. 14—15, Գօզլու՝ 13/6—14, Զամըլ՝ 15/6—16, Քիլիմլի՝ 12/6—13, Գանտիլլի՝ 16—16/6, փոչի՝ 7/6—9։

ԱԼՔՕԼ

Հրապարակը քիչ մը բարւոքեցաւ. գիները կ'բարձրանան. Ժամանում՝ 85 տակառ ամէն տեսակէ։ Գիներն են Օլտաֆքա՝ 39, Թէրէչչէնքօ՝ 40—41, Երկրորդական՝ 41—42, Թօդքինօ՝ 39—40, Զըրոքքից՝ 41—42, Հօրոտաքօվքա՝ 42—43, Պար՝ —, Սիրօբ— օխան 1 օսմ. ոսկի։

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՖԻՈՆ

Հէմսէն և Ընկ. — 4 սնտուկ, Պէյվէ, 137 ¹/₂ ղր.։

Հոտխիօլ և Ընկ. — 25 սնտուկ, Ագչէհիր, Էնկիւրի, 115—127¹/₂—120—135 ղր.։

ԹԻՖԹԻԿ

Աբօէն և Ընկ. — 242 հակ, Միխալըճ, Պէյբազար, 19 ղր. — 19 ղր. 10 փր.։

Ֆօքս և Ընկ. — 1190 հակ, Քըրչէհիր, Եոզղատ, Քէօթահեա, 17 ղր. — 18 ղր. 20 փր. — 19 ղր. 10 փր.։

Կէօքըլ. — 827 հակ, Քոնեա, Եոզղատ, Սիվրի հիսար, 14 ղր. 20 փր. — 18 ղր. 10 փր.։

Մանճօտղեան. — 218 հակ, Զիլէ, Իսկիլիպ, 15 ղր. 30 փր. — 17 ղր. 20 փր.։

Հոտխիօլ և Ընկ. — 86 հակ, Տէրի (Գարահիսար) 15 ղր. — 15 ղր. 30 փր.։

Սէյս և Ընկ. — 46 հակ, Տէրի, (Եոզղատ) — 13 ղր. — 14 ղր.։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ. — Պրուսայի Առեւտրական, Երկրագործական և Ճարտարարուեստական Սենեակը կ'ծանուցանէ թէ վերջին եօթնեակին մէջ հետեւեալներն էին հրապարակին գիները. — Ցորեն, Ա. տեսակ՝ 22 ղրուչ գրիւը, միջին տեսակ՝ 20, հասարակ տեսակ՝ 18, գարի՝ 10—11, հաճար՝ 14, եգիպտացորեն՝ —, վիգ՝ —, կորեկ՝ —, սուսամ — ղր. գրիւը, յուլարա՝ 60 փր. օխան, սիսեռ՝ 40, սոպ՝ 35, ընկոյզ՝ 50, բակլայ՝ 30, անիսոն՝ 110, գետնախնձոր՝ 20, սոխ՝ 20 փարա օխան։

ՄԵՏԱՔՍԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ. — Մետաքսի և խոզակի հրապարակին վիճակը չատ գոհացուցիչ է։ Ամէն գլխաւոր հրապարակներուն վրայ գիներն հաստատ կ'բռնուին, հակառակ անոր որ գնորդները կ'վարանին մեծաքանակ գնումներ ընելու, այն պատճառաւ որ պատրաստ ապրանք ունեցողները բարձր գիներ կ'պահանջեն։ Մէկ կողմէ պատրաստ մթերքի զգալի նուազութիւնն և միւս կողմէ մետաքսեղինաց բարգաւաճ վիճակը կ'քաջալերեն մետաքսի և խոզակի պատրաստ ապրանք ունեցողներն որ գիները բարձր պահեն, թէ՛ եւրոպական, թէ՛ արեւելեան և թէ՛ Մ. Արեւելեան արտադրութիւններու համար։ Մարսիլիոյ հրապարակէն մեծ խնդրանք կայ, մանաւանդ որ մթերքը նուազած է։ Գիները չարունակ կ'բարձրանան ի Մարսիլիա։ Միլանի մէջ ալ խնդրանք կայ, և գիները բարձր կ'բռնուին։ Լոնտոնի մէջ գործառնութիւնք անկանոն վիճակ մ'ստացան, պատրաստ ապրանք ունեցողներուն չափազանց պահանջումներուն պատճառաւ, բայց մետաքսեղինաց ճարտարարուեստին վիճակը լաւ է, հետեւաբար եւ լաւ չահեր կ'յուսան մետաքսի և խոզակի պատրաստ ապրանք ունեցողները։ Լիոնի մէջ հետեւեալներն են գիները. — Պրուսա, Ա. տեսակ՝ 14/16 ֆր. 43.50, Սուրիա Բ. տեսակ՝ 9/11 ֆր. 43.50, Պրուսա օրկանսին, Գ. տեսակ՝ 28/30 ֆր. 47.50, Սուրիա Բ. տեսակ՝ 19/21 ֆր. 48.50։

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ. — Այս տարուան առաջին վեց ամսուան մէջ ճապոնական արտաքին առեւտուրին գումարն եղաւ 1 միլիառ 65 ֆր., անցեալ տարի նոյն ժամանակին եղած առեւտուրէն 265 միլիոն աւելի։ 710 միլիոն ֆր. արժողութեամբ ներածում եղաւ, իսկ 355 միլիոն ֆր. արժողութեամբ արտածում. այսինքն անցեալ տարի նոյն ժամանակամիջոցին եղած արտածումներու գումարէն 12¹/₂ միլիոն աւելի։ Ճարտարարուեստք և մանաւանդ այս պահուս խիստ բարգաւաճ վիճակ մ'ունին ի Ճաբոն։

ՀԱՅՆ Ի ՃԱՊՈՆ. — Ներկայ պատերազմին հետ հոցի գործածութիւնը տակաւ սկսաւ ընդհանրանալ ի Ճաբոն։ Չինացիք ալ հետզհետէ մօտաւորութիւն ցոյց կուտան հացի։ Թէ՛ Ճաբոնի և թէ Չինու մէջ հացի գործածութիւնն հաւասարապէս ամէն դասակարգի տուներու մէջ կ'սկսի մուտ գործել։ Ճաբոնի մէջ, ամէնէն առաջ հացի գործածութիւնն սկսաւ բարձր չրջանակներէ։ Եթէ ի նկատ առնուի որ Ճաբոն 44 միլիոն բնակիչ ունի, և Չին 10 անգամ աւելի, դիւրաւ կ'ռեսնուի որ ցորենի և ալիւրի առեւտուրը մօտերս պիտի մեծնապէս զարգանայ այս երկու երկիրներուն մէջ, թէև ցորենի մշակութիւն ալ կ'ընդարձակի սպառման համեմատութեամբ, բայց դժբախտաբար անկարելի է չհասկնալ թէ երբ Ճաբոն և Չինաստան վերջնապէս հացի գործածութեան սկսին, ժողովուրդներու տնտեսական յարաբերութիւններուն մէջ նոր մեծամեծ փոփոխութիւններ յառաջ պիտի գան, ինչ որ թերեւս «հացի բարենորոգման» — եթէ կարելի է այսպէս կոչել Ճաբոնի և Չինու մէջ սկսած այս նոր չարժումը, — քաղաքական ու տնտեսական կարեւոր մէկ հետեւանքը պիտի ըլլայ։